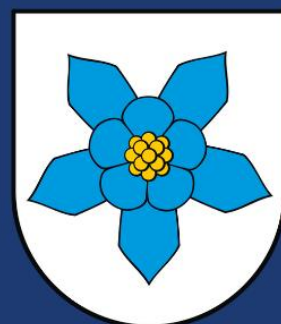

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA
GMINY ABRAMÓW
NA LATA 2026-2036

URZĄD GMINY
ABRAMÓW

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii.....	8
Podstawy prawne.....	10
Spójność z dokumentami strategicznymi.....	12
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne.....	13
Metodologia badań społecznych	14
Wybór metod i technik badawczych	14
Dobór próby i narzędzie badawcze	15
Charakterystyka gminy Abramów	16
Położenie	16
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
Edukacja i wychowanie	23
Kultura, sport i rekreacja.....	25
Opieka zdrowotna	26
Bezpieczeństwo publiczne.....	27
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	28
Gminny system pomocy społecznej	35
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	39
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	40
Struktura badanej próby	40
Problemy społeczne	42
Problem alkoholowy.....	43
Problem nikotynowy	47
Problem narkotykowy	47
Problem przemocy	49
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych.....	54
Uczestnictwo w grach hazardowych	55

Inne uzależnienia behawioralne.....	56
Rynek pracy	57
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	58
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	60
Zdrowie psychiczne	63
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	64
Struktura badanej próby	64
Problem alkoholowy.....	66
Problem nikotynowy	67
Problem narkotykowy	68
Problem przemocy	70
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	74
Uczestnictwo w grach hazardowych	76
Zdrowie psychiczne	76
Zaburzenia odżywiania	77
Sytuacja społeczna gminy Abramów.....	79
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	79
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	82
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	86
Przeciwdziałanie przemocy domowej	91
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	94
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	97
Wsparcie osób z problemem ubóstwa	100
Zdrowie psychiczne	103
Część programowa.....	104
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	105
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	106
Cel strategiczny nr 1	107
Cel strategiczny nr 2	110
Cel strategiczny nr 3	113
Cel strategiczny nr 4	117

Cel strategiczny nr 5	119
Cel strategiczny nr 6	122
Ramy finansowe Strategii.....	123
System wdrażania Strategii	124
System aktualizacji Strategii.....	125
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	126
Monitoring i ewaluacja.....	127
Wnioski i podsumowanie	130
Bibliografia	132
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	133
Spis rysunków.....	133
Spis tabel	133
Spis wykresów	135

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

DPS – dom pomocy społecznej

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Abramowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KS – Klub Seniora

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Abramowie

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PK – Punkt Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PP – Posterunek Policji w Kamionce

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubartowie

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie

UG – Urząd Gminy w Abramowie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcie w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),** będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów są: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubartowskim na lata 2021-2027.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Abramów ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Abramów zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu.

⁶ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Abramów.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone na przełomie maja i czerwca 2025 roku i wzięło w nich udział **75 dorosłych mieszkańców** oraz **136 uczniów** z terenu gminy Abramów. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Abramów

Położenie

Abramów to gmina wiejska położona w powiecie lubartowskim, w województwie lubelskim. Zajmuje powierzchnię 85 km², co stanowi 6,6% Powiatu oraz 0,3% całego Województwa. Graniczy ona z gminami: Michów, Kamionka (powiat lubartowski), Markuszów, Kurów, Żyrzyn oraz Baranów (powiat puławski), a także Garbów (powiat lubelski). Na sieć osadniczą Gminy składa się 11 sołectw: Abramów, Ciotcza, Dębiny, Glinnik, Marcinów, Michałówka, Sosnówka, Wielkie, Izabelmont, Wielkołas oraz Wolica.

Charakter gminy Abramów jest typowo rolniczy dzięki posiadanym warunkom klimatycznym i geograficznym – w 2024 roku na jej terenie działalność prowadziły 1 282 gospodarstwa rolne.

Gmina odznacza się dogodnym położeniem względem większych ośrodków miejskich – położona jest 30 km od Lublina oraz 28 km od Lubartowa i Puław. Układ komunikacyjny Gminy kształtowany jest głównie przez sieć dróg o znaczeniu lokalnym. Po jej zachodniej stronie przebiega droga wojewódzka nr 809, od strony południowej ciągnie się droga międzynarodowa E372, z kolei na północ od granicy Gminy przebiega droga krajowa nr 48.

Gmina odznacza się cennymi walorami krajobrazowymi, w tym m.in. rozwinięta sieć hydrograficzna (dorzecze rzeki Mininy, Białki i Syrocanki), rozwinięte kompleksy leśne (Lasy Kozłowieckie), a także obecność surowców mineralnych. Ponadto część obszaru Gminy objęta jest ochroną prawną – Obszar Chronionego Krajobrazu „Kości Bór” zajmuje 21,1% jej powierzchni.

Rysunek 1. Położenie gminy Abramów

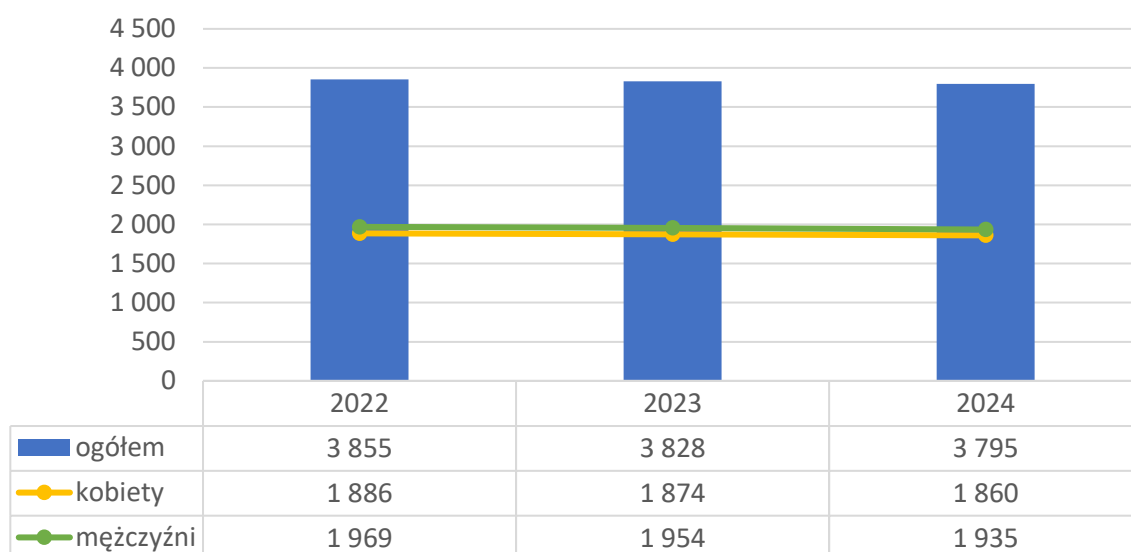
Źródło: opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Abramów zamieszkiwało 3 795 osób, z czego 1 860 to kobiety, a 1 935 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,6%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Abramów w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Abramów w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -8,66 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował dwukrotnie niższą wartość w porównaniu do województwa lubelskiego (-4,91) i powiatu lubartowskiego (-4,96). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny jest spadek przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2022 roku wynosił on -4,39, w 2023 roku było to -4,44, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -8,66.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Abramów w porównaniu do powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Abramów	-4,39	-4,44	-8,66
powiat lubartowski	-5,26	-5,09	-4,96
województwo lubelskie	-4,78	-4,67	-4,91

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Abramów według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 17,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 59,9% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 23,0% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można niewielkie wahania udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, a największą wartość odnotowano w 2022 roku (17,3%). Tendencja spadkowa widoczna jest w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, a różnica wynosi 0,6 pp. Zauważalny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 0,8 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie lubelskim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 17,5% osób w wieku przedprodukcyjnym, 57,6% w wieku produkcyjnym oraz 24,9% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Abramów w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	17,3	16,8	17,0
wiek produkcyjny	60,5	60,5	59,9
wiek poprodukcyjny	22,2	22,6	23,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

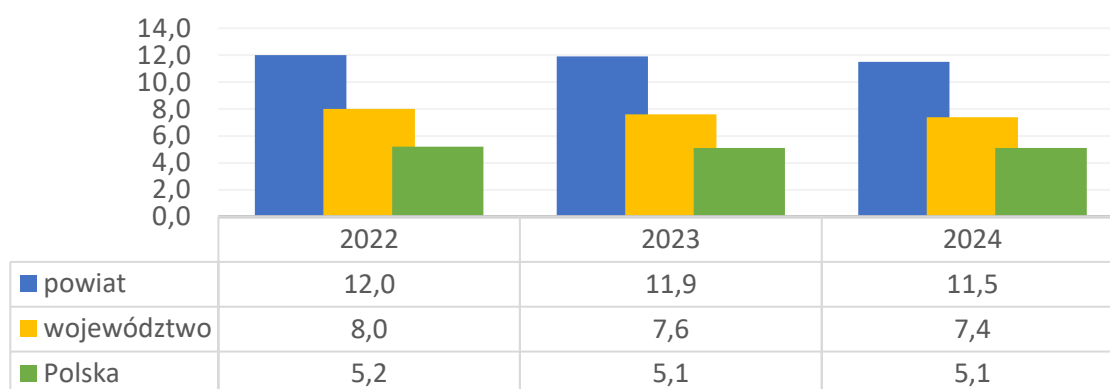
⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu lubartowskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 11,5%, a więc była wyższa w porównaniu do Województwa (7,4%) i kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie lubartowskim stopa bezrobocia rejestrowanego uległa niewielkiemu spadkowi (o 0,5%). Podobne tendencje dostrzegalne są w województwie lubelskim oraz w przypadku całego kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubartowskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

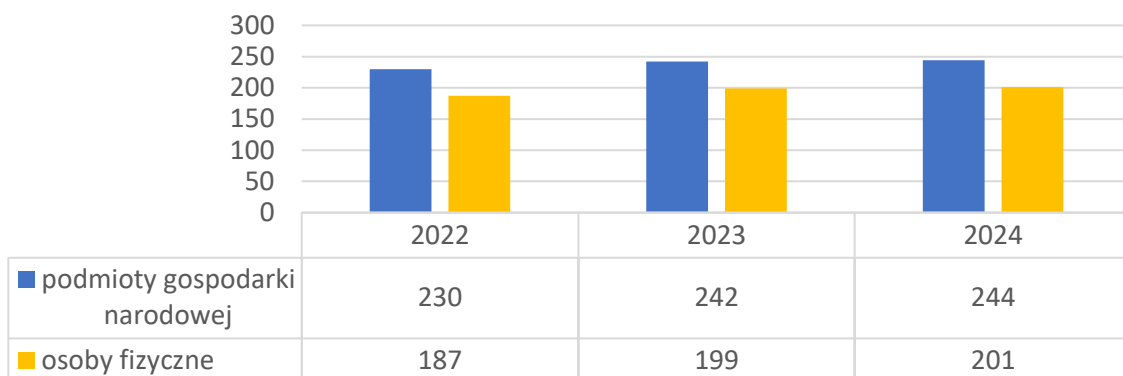

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Abramów na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 244 podmioty gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 201 (82,4%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Abramów ulegała systematycznemu wzrostowi, który kształtował się na poziomie 6,1%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Abramów w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Abramów według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 237 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadziło również 6 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników oraz 1 średnie przedsiębiorstwo z liczbą od 50 do 249 pracowników.

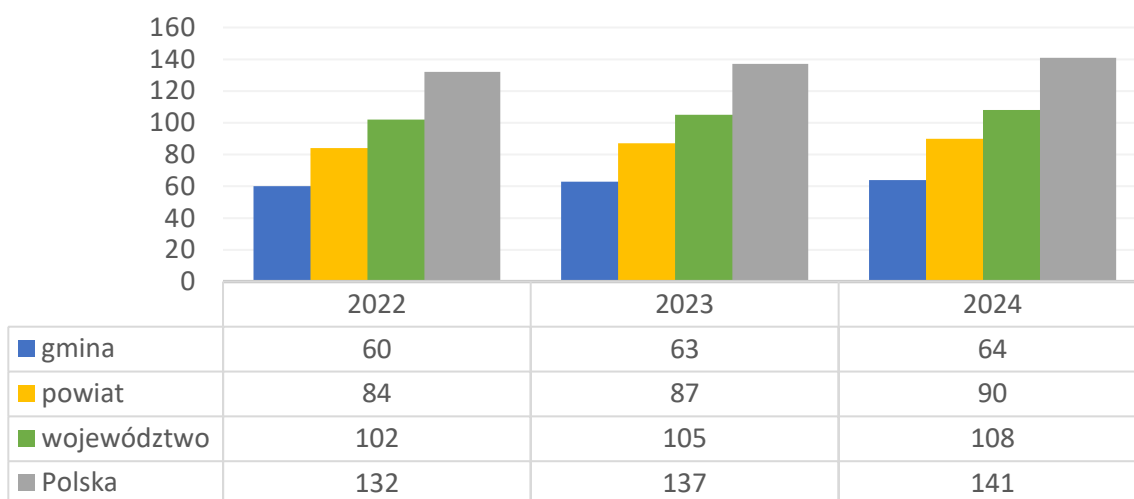
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Abramów według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w Gminie wypada mniej korzystnie niż na poziomie Powiatu, Województwa i kraju. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik dla gminy Abramów wynosił 64 podmioty gospodarcze na 1 000 ludności, w powiecie lubartowskim było to 90 podmiotów, w przypadku województwa lubelskiego – 108, natomiast w kraju – 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Abramów, powiecie lubartowskim, województwie lubelskim oraz Polsce w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku na analizowanym terenie funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym była gmina Abramów:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Abramowie,
- Szkoła Podstawowa im. Czesława Janczarskiego w Wielkolesie,
- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Wielkiem.

W 2024 roku na terenie Gminy nie funkcjonowała placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w placówkach oświatowych działających na terenie gminy Abramów (bez oddziałów przedszkolnych). Z prezentowanych danych wynika, iż w 2024 roku do szkół uczęszczało ogółem 282 uczniów, z czego większość stanowili wychowankowie Szkoły Podstawowej w Abramowie (162). W omawianym okresie łączna liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Należy zauważyć, że w 2024 roku w porównaniu do roku bazowego liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Abramowie uległa zwiększeniu, z kolei w przypadku dwóch pozostałych szkół widoczne są niewielkie wahania. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Abramów w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa w Abramowie	153	156	162
Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Wielkiem	40	35	38
Szkoła Podstawowa im. Czesława Janczarskiego w Wielkolesie	86	87	82
SUMA	279	278	282

Źródło: Raport o stanie gminy Abramów za 2022, 2023 i 2024 r.

W 2024 roku nauczaniem przedszkolnym objętych było łącznie 141 dzieci, z czego zdecydowaną większość stanowili wychowankowie Przedszkola w Abramowie (96). Do Oddziału Przedszkolnego w Wielkim uczęszczało 22 dzieci, a w przypadku Oddziału Przedszkolnego w Wielkolesie było to 23 wychowanków. Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i oddziałów przedszkolnych ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 138 podopiecznych, w 2023 roku – 146, z kolei w 2024 roku – 141.

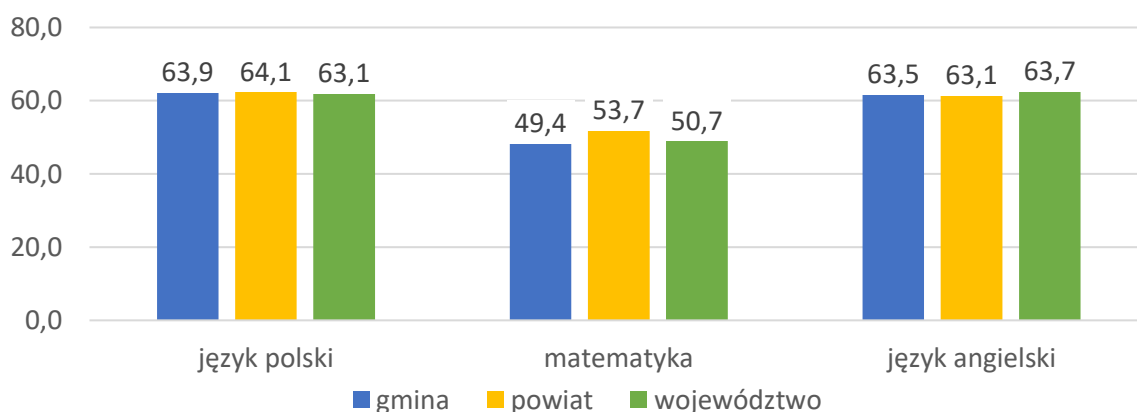
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Abramów w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Oddział Przedszkolny w Wielkim	16	22	22
Oddział Przedszkolny w Wielkolesie	24	24	23
Przedszkole w Abramowie	98	100	96
SUMA	138	146	141

Źródło: Raport o stanie gminy Abramów za 2022, 2023 i 2024 r.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Abramów w odniesieniu do średniej dla powiatu lubartowskiego oraz województwa lubelskiego. W porównaniu do Województwa, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali nieznacznie niższe wyniki z matematyki oraz języka angielskiego, z kolei w porównaniu do Powiatu – z języka polskiego oraz matematyki. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 49,4%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka polskiego – 63,9%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Abramów, powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Kultura, sport i rekreacja

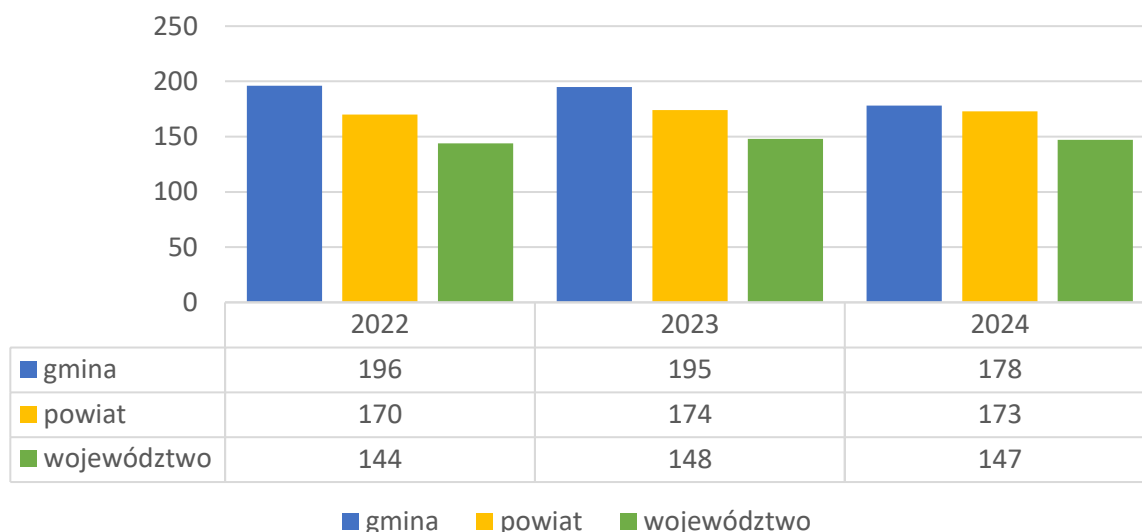
Główną instytucją działającą w zakresie kultury na analizowanym terenie jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Abramowie wraz z filią w Wielkolesie**, będąca samorządową instytucją kultury, której głównym celem jest tworzenie, upowszechnienie, zaspokajanie i zapewnienie dostępu do dóbr kultury, stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Pełni również zadania dotyczące zaspokajania potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców, a także realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności.

GBP w Abramowie aktywnie organizuje liczne wydarzenia na terenie Gminy, promując kulturę, sztukę, tradycje lokalne czy też sport. Dzięki różnorodnym inicjatywom, mieszkańcy mogą uczestniczyć w wydarzeniach o charakterze edukacyjnym i rozrywkowym, które integrują społeczność lokalną i wzbogacają życie kulturalne Gminy. W 2024 roku zorganizowano szereg wydarzeń kulturalnych, które cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców, wśród których można wymienić m.in.: Gminny Dzień Kobiet, Dzień Sołtysa, Święto Strażaka, Dzień otwarty w Urzędzie Gminy, Dzień Dziecka, Potańcówka odpustowa, Rodzinny Rajd Rowerowy, Dożynki Gminno-Parafialne, Festyn na zakończenie lata, Dzień Seniora, Jesienny spacer Nordic-Walking, Gminne Obchody Święta Niepodległości oraz Jubileusze Małżeńskie⁹.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Abramów, powiecie lubartowskim oraz województwie lubelskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat uległa spadkowi ze 196 w 2022 roku do 178 w 2024 roku. Należy jednak podkreślić, że zarówno w porównaniu do Województwa, jak i Powiatu, wskaźnik dla Gminy przyjmował wyższe wartości w każdym analizowanym roku.

⁹ Raport o stanie gminy Abramów za 2024 r.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Abramów, powiecie lubartowskim oraz województwie lubelskim w latach 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Istotną jednostką działającą na terenie Gminy w zakresie sportu jest **Gminny Klub Sportowy Abramów**, założony w 1985 roku. Jego celem jest wspieranie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, rozwijanie ich pasji do sportu oraz kształtowanie podstawowych umiejętności piłkarskich, skupiając się na wszechstronnym rozwoju fizycznym młodych zawodników. W roku 2024 w treningach uczestniczyło 65 dzieci w wieku od 7 do 14 lat. Młodzi piłkarze trenowali w trzech kategoriach wiekowych, w tym w dwóch zespołach orlika młodszego, drużynie młodzika młodszego oraz w grupie żaka starszego¹⁰.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy w zakresie opieki zdrowotnej funkcjonuje **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Abramowie**, zapewniający mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Abramów w 2024 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 14 342 porady. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 3,8 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu lubartowskiego, która w omawianym roku wynosiła 5,9.

¹⁰ Raport o stanie gminy Abramów za 2024 r.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Abramów w porównaniu do powiatu lubartowskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	47	3
liczba porad w ramach POZ	494 521	14 342
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,9	3,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2024 roku gmina Abramów aktywnie realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego koncentrując się na badaniach profilaktycznych, obejmujących cytologię płynną oraz badanie poziomu PSA. Inicjatywa została zrealizowana we współpracy Wójta Gminy Abramów z Fundacją Medycyny Prenatalnej im. Ernesta Wójcickiego. Celem akcji było wczesne wykrywanie chorób nowotworowych i promowanie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców. Z bezpłatnych badań skorzystało 50 mieszkańców Gminy¹¹.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze **Posterunku Policji w Kamionce**. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Poniższa tabela dotyczy liczby przestępstw popełnionych na terenie gminy Abramów w latach 2023-2024. W omawianym okresie łączna liczba odnotowanych przypadków nieznacznie spadła z 26 w roku 2023 do 25 w roku 2024. Z prezentowanych danych wynika, że najwięcej postępowań dotyczyło przestępstw przeciwko rodzinie, choć ich liczba uległa zmniejszeniu z 12 w 2023 roku do 8 w 2024 roku. W ostatnim roku poddanym analizie odnotowano jeden przypadek zabójstwa i bójki lub pobicia, które nie wystąpiły w roku poprzednim. W tym samym czasie liczba kradzieży z włamaniem zmniejszyła się z jednego przypadku do zera, natomiast liczba kradzieży mienia pozostała na stałym poziomie. W obu analizowanych latach nie odnotowano żadnych przestępstw narkotykowych. Wzrost dotyczył

¹¹ Raport o stanie gminy Abramów za 2024 rok

natomiast kategorii „inne” – z 12 do 14 przypadków – co może wskazywać na zwiększenie się liczby drobniejszych lub mniej typowych naruszeń prawa.

Tabela 7. Liczba przestępstw w gminie Abramów w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
zabójstwa	0	1
rozboje	0	0
bójki i pobicia	0	1
kradzieże z włamaniem	1	0
kradzieże mienia	1	1
przestępstwa narkotykowe	0	0
przestępstwa przeciwko rodzinie	12	8
inne	12	14
Razem	26	25

Źródło: Raport o stanie gminy Abramów za 2024 rok

W 2024 roku w ruchu drogowym odnotowano 18 kolizji, 18 nietrzeźwych kierujących pojazdami oraz 1 śmiertelny wypadek z udziałem pieszego¹².

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 8 następujących **jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**: OSP Abramów, OSP Wielkie, OSP Glinnik, OSP Michałówka, OSP Sosnówka, OSP Dębiny, OSP Wielkolas oraz OSP Wolica. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych i współorganizowanie wydarzeń gminnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy.

¹² Raport o stanie gminy Abramów za 2024 rok

Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku¹³.

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

¹³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączania wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	• nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmacniania integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowanych jest 6 KGW:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Dębinach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Glinniku,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Sosnówce,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wielkiem,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Marcinowie „Marcinowianki”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Walerianki w Abramowie.

Na terenie Gminy w 2024 roku nie funkcjonowało żadne przedsiębiorstwo społeczne.

W gminie Abramów w 2024 roku zarejestrowane były łącznie **244 podmioty gospodarki narodowej**, w tym 11 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na przestrzeni lat 2022-2024 na terenie Gminy nie działała żadna fundacja, natomiast liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych utrzymywała się na stałym poziomie. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

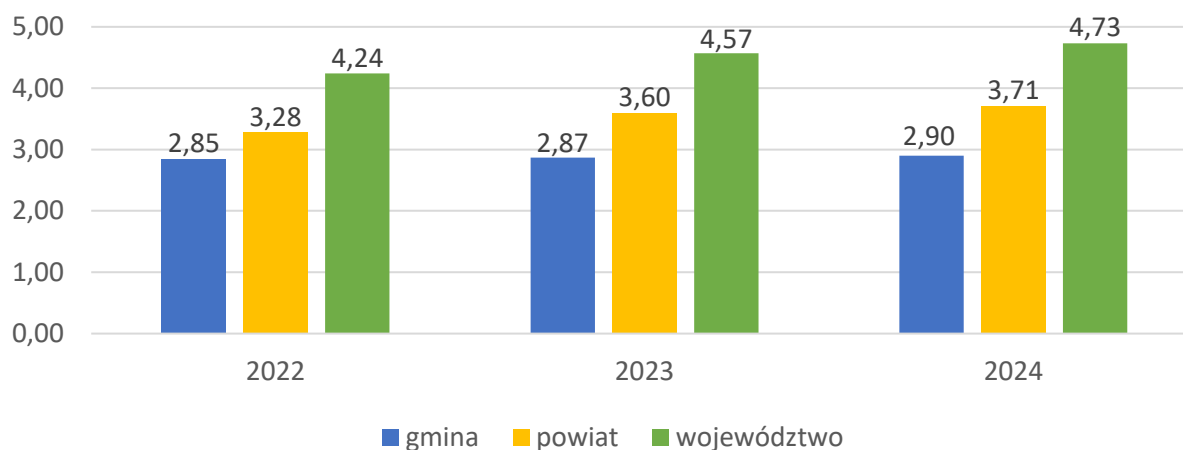
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	230	242	244
fundacje	0	0	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	11

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Abramów, powiecie lubartowskim oraz województwie lubelskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 2,85, w 2023 roku – 2,87, z kolei w 2024 roku – 2,90. W omawianym okresie wartości dla gminy Abramów przyjmowały niższe wartości względem powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Abramów, powiecie lubartowskim i województwie lubelskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

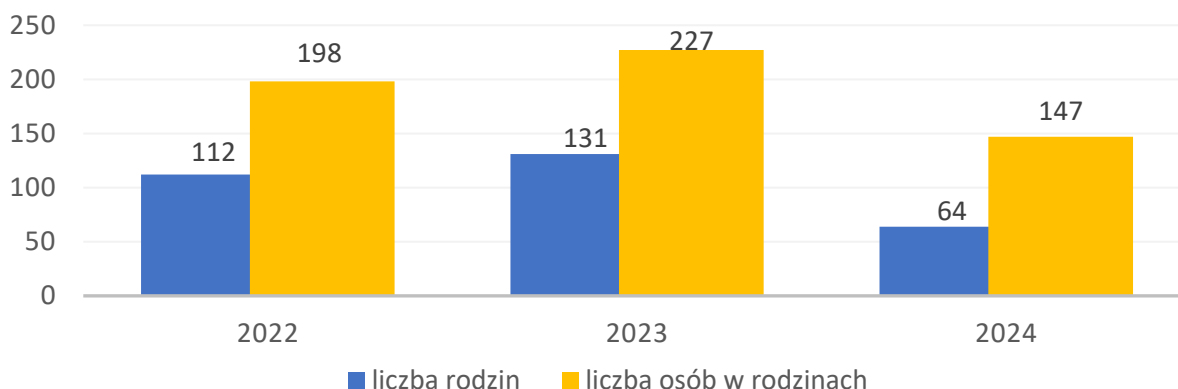
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2024 roku pomocą społeczną objęte były 64 rodziny, w 2023 roku było to 131 rodzin, natomiast w 2022 roku – 112 rodzin. Wahania widoczne są również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 147 osób, w 2023 roku – 227 osób, natomiast w roku bazowym – 198.

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

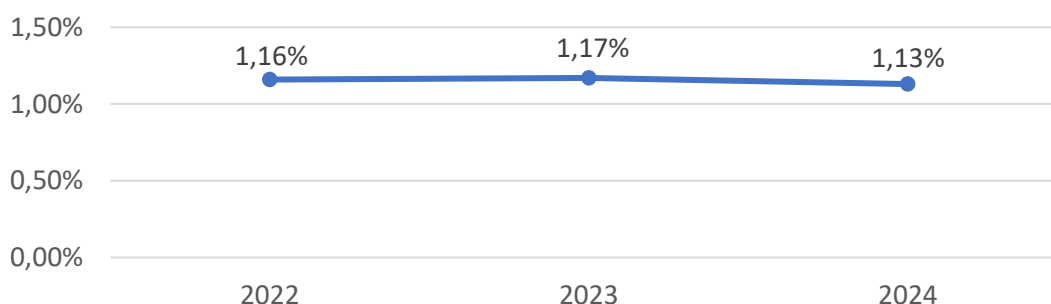
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Abramów w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Abramów ulegała niewielkim wahaniom: w roku bazowym było to 1,16%, w 2023 roku – 1,17%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 1,13%.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płęć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało 21 osób w wieku przedprodukcyjnym, 40 osób w wieku produkcyjnym oraz 7 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było więcej niż kobiet (liczba mężczyzn – 43, liczba kobiet – 25). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można stopniowy wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wahania liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	18	7	20	8	21	6
produkcyjny	45	16	47	17	40	15
poprodukcyjny	3	1	8	5	7	4
ogółem	66	24	75	30	68	25

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 31 mieszkańcom gminy Abramów, natomiast świadczenia niepieniężne 12 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania liczby osób pobierających świadczenia pieniężne, natomiast biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, dostrzegalne są tendencje spadkowe. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	14	12	12
świadczenie pieniężne	31	34	31

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 25 osób w 2022 roku do 22 mieszkańców Gminy w 2024 roku. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w latach 2022-2023 dostrzegalne są niewielkie dysproporcje, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie podział ten był równomierny. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

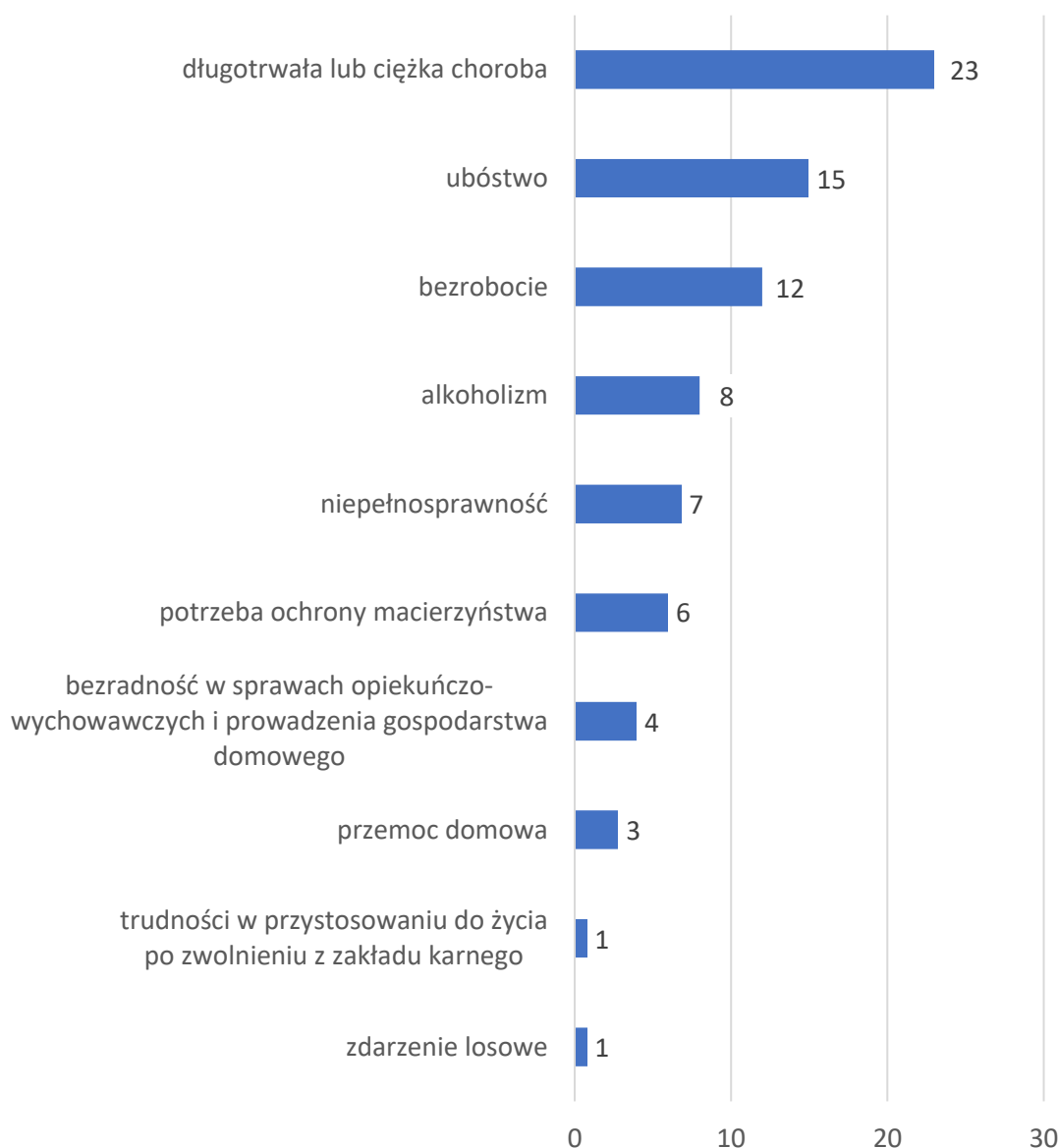
Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

płeć	2022	2023	2024
kobiety	12	11	11
mężczyźni	13	12	11
ogółem	25	23	22

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Abramów była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymały 23 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się ubóstwo (15 rodzin), natomiast na trzecim – bezrobocie (12 rodzin). 8 rodzin skorzystało z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, 7 – z powodu niepełnosprawności, 6 – z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, a 4 – z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto, pomocy udzielano również z powodu przemocy domowej (3 rodziny), z kolei w przypadku pojedynczych rodzin z terenu Gminy wsparcia udzielano ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenie losowe.

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Abramów należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Abramowie,
- Klub Seniora w Dębinach,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjny,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Gminy w Abramowie,
- Posterunek Policji w Kamionce,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Abramowie,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubartowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie.

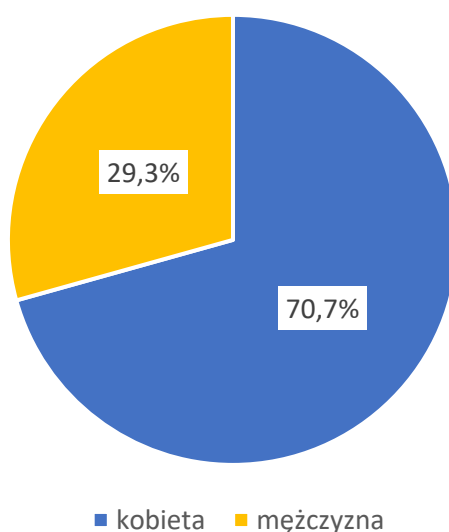
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Abramów, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Abramów wzięło udział 75 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 70,7% ogółu, zaś mężczyźni – 29,3%.

Wykres 11. Płeć: N¹⁵=75

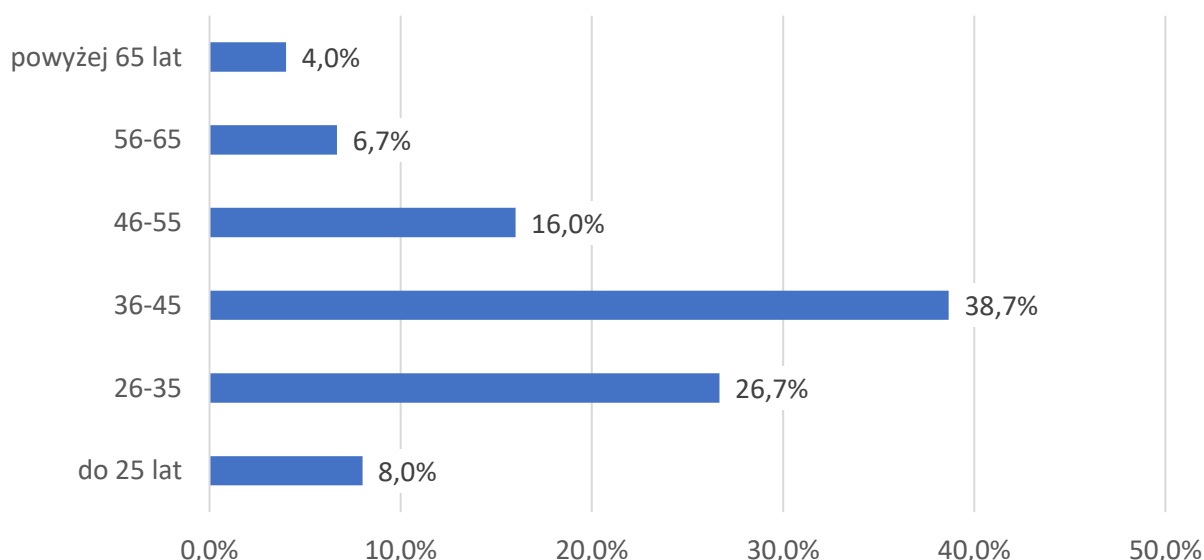

¹⁵ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

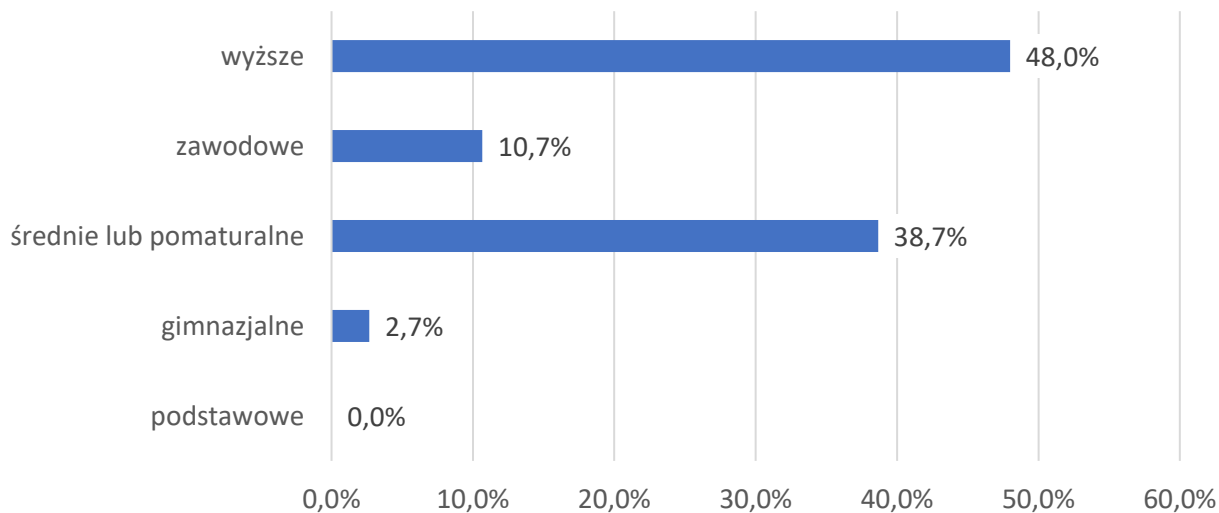
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (38,7%) oraz 26-35 lat (26,7%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (16,0%), osoby w wieku do 25 lat (8,0%), a także w wieku 56-65 lat (6,7%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby powyżej 65 roku życia (4,0%).

Wykres 12. Wiek: N=75

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (48,0%) oraz średnim lub pomaturalnym (38,7%), natomiast 10,7% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto 2,7% osób biorących udział w badaniu zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym.

Wykres 13. Wykształcenie: N=75

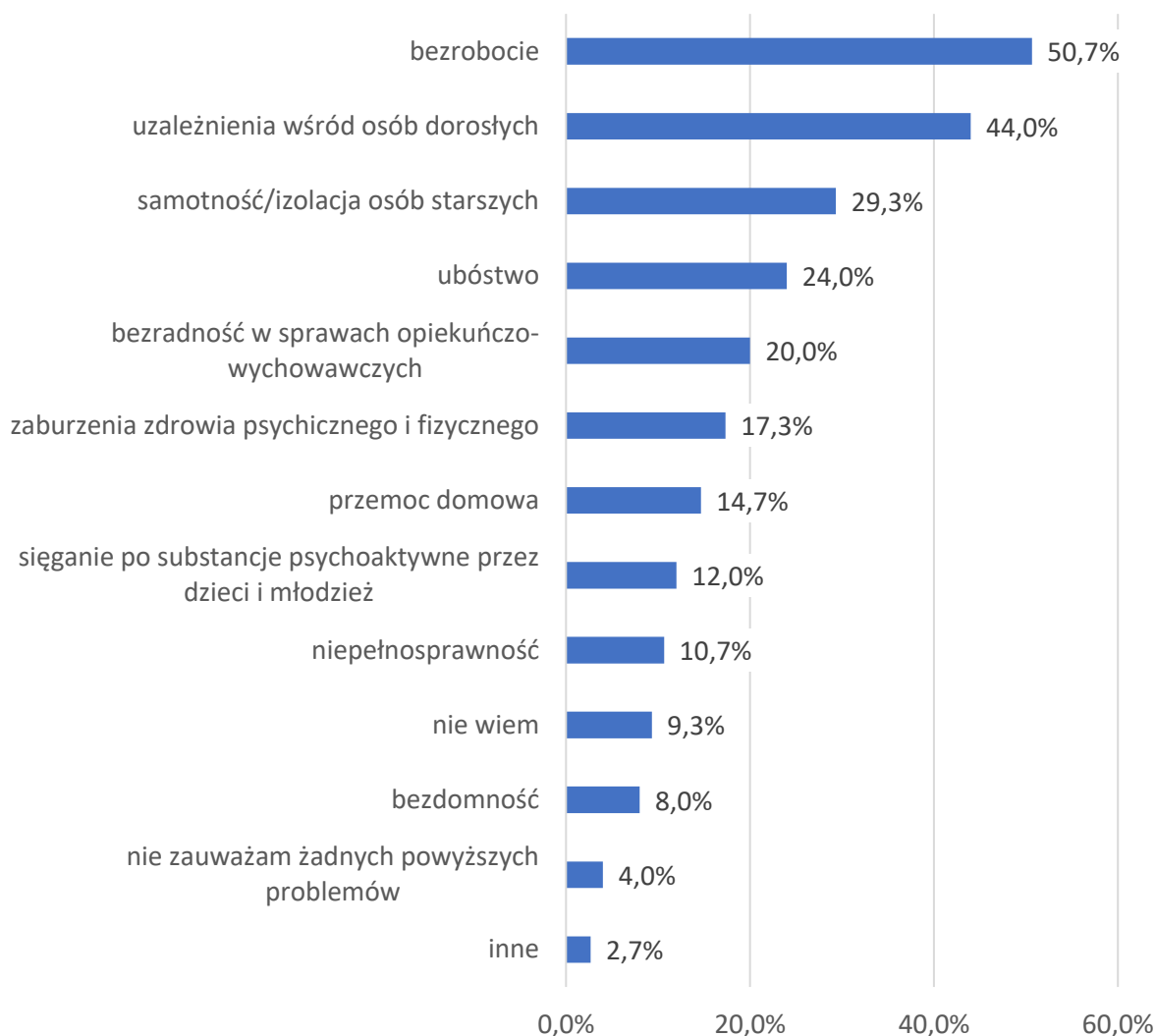

Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Abramów. Za najważniejsze problemy uznano: bezrobocie (50,7%), uzależnienia wśród osób dorosłych (44,0%) oraz samotność/izolację osób starszych (29,3%). Co czwarty ankietowany wskazał na ubóstwo (24,0%), co piąty – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (20,0%), 17,3% wyróżniło zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, a 14,7% – przemoc domową. Najmniej odpowiedzi padło na sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (12,0%), niepełnosprawność (10,7%) oraz bezdomność (8,0%). Wśród respondentów 9,3% nie posiada wiedzy w tym zakresie, 4,0% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, a 2,7% wymieniło inne problemy, w tym m.in.: *brak integracji w społeczeństwie* oraz *brak komunikacji*.

Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=75

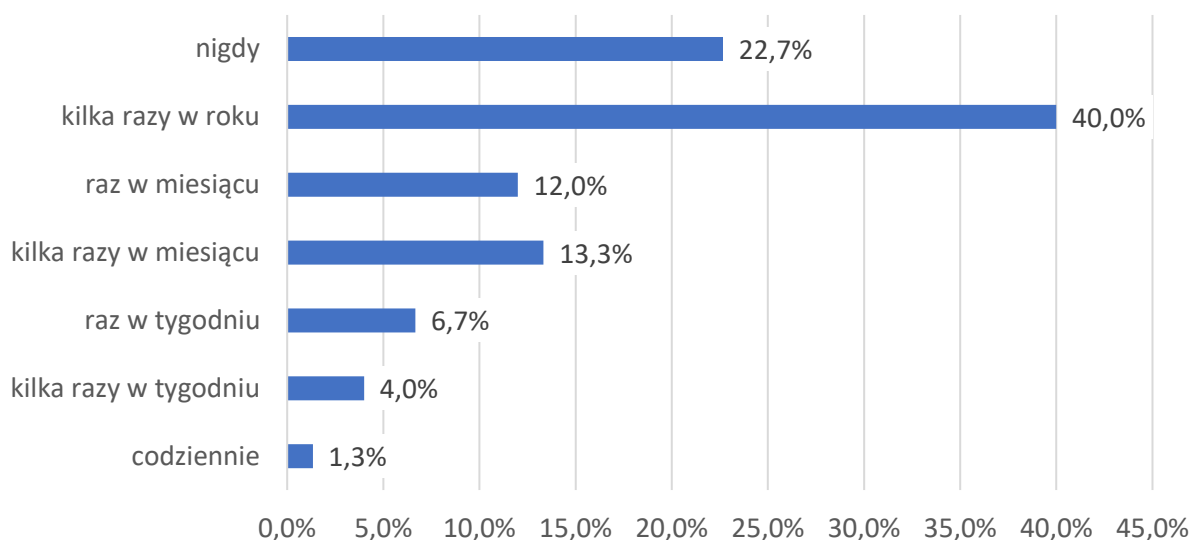

**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 22,7% ankietowanych, natomiast 40,0% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 12,0% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, 13,3% – kilka razy w miesiącu, a w przypadku 6,7% – raz w tygodniu. Ponadto 4,0% ankietowanych pije alkohol kilka razy w tygodniu, z kolei najmniejszy odsetek badanych, tj. 1,3% zadeklarowało jego codzienne spożywanie.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=75

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (42 osoby, tj. 72,4%). Po 5 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie lub 2-5 razy (po 8,6%), w przypadku 2 ankietowanych taka sytuacja miała miejsce od 6 do 10 razy (3,4%), z kolei 4 osobom zdarzyło się to powyżej 10 razy (6,9%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=58

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	8,6%	5
2-5 razy	8,6%	5
6-10 razy	3,4%	2
powyżej 10 razy	6,9%	4
ani razu	72,4%	42

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 10 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (17,2%), 41 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (70,7%), z kolei do kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu przyznało się 7 ankietowanych (12,0%), wśród których 3 osobom zdarzyło się to raz (5,2%), a po 2 respondentów zadeklarowało, iż takie sytuacje miały miejsce sporadycznie lub często (po 3,4%).

Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=58

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	70,7%	41
raz mi się to zdarzyło	5,2%	3
zdarzało mi się to sporadycznie	3,4%	2
zdarzało mi się to często	3,4%	2
nie posiadam prawa jazdy	17,2%	10

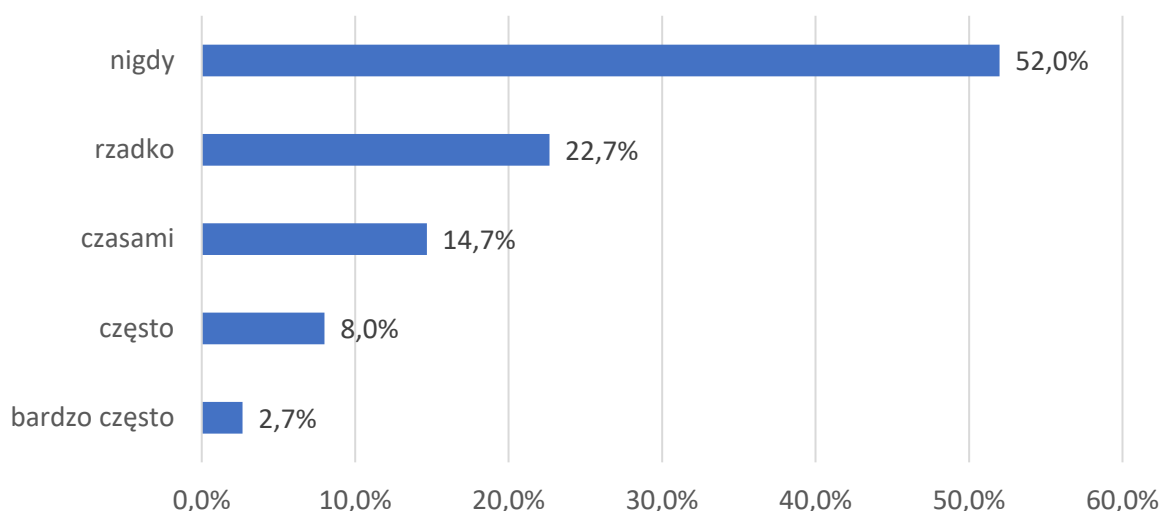
W kolejnym pytaniu respondenci zostali zapytani o to, czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło im się pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, tego typu sytuacja miała miejsce w przypadku 8 ankietowanych (13,8%), wśród których po 3 respondentów przyznało, że zdarzyło im się to jednokrotnie lub powyżej 10 razy (po 5,2%), natomiast pojedyncze wskazania padły na częstotliwość od 2 do 5 razy oraz od 6 do 10 razy (po 1,7%). 42 osobom nigdy nie zdarzyło się pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu (72,4%), z kolei 8 uczestników badania to osoby nieaktywne zawodowo (13,8%).

Tabela 15. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”) N=58

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	5,2%	3
2-5 razy	1,7%	1
6-10 razy	1,7%	1
powyżej 10 razy	5,2%	3
nigdy	72,4%	42
nie pracuję	13,8%	8

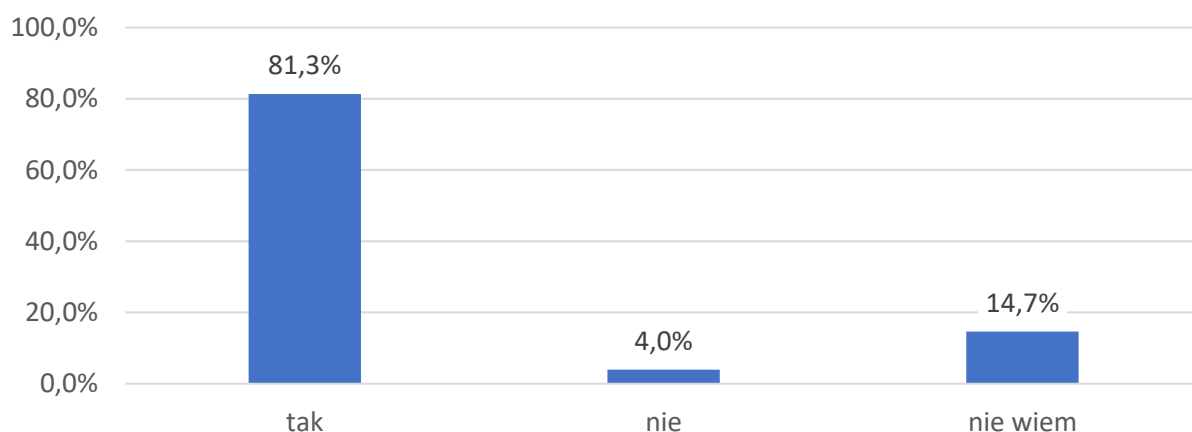
Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych 48,1% respondentów było świadkiem takiej sytuacji. 22,7% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 14,7% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 8,0% – często, natomiast 2,7% – bardzo często.

Wykres 16. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=75

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że większość jest świadoma negatywnych konsekwencji (81,3%), 4,0% uczestników badania wyraziło przekonanie, że picie alkoholu w ciąży nie ma negatywnego wpływu, z kolei 14,7% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 17. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=75

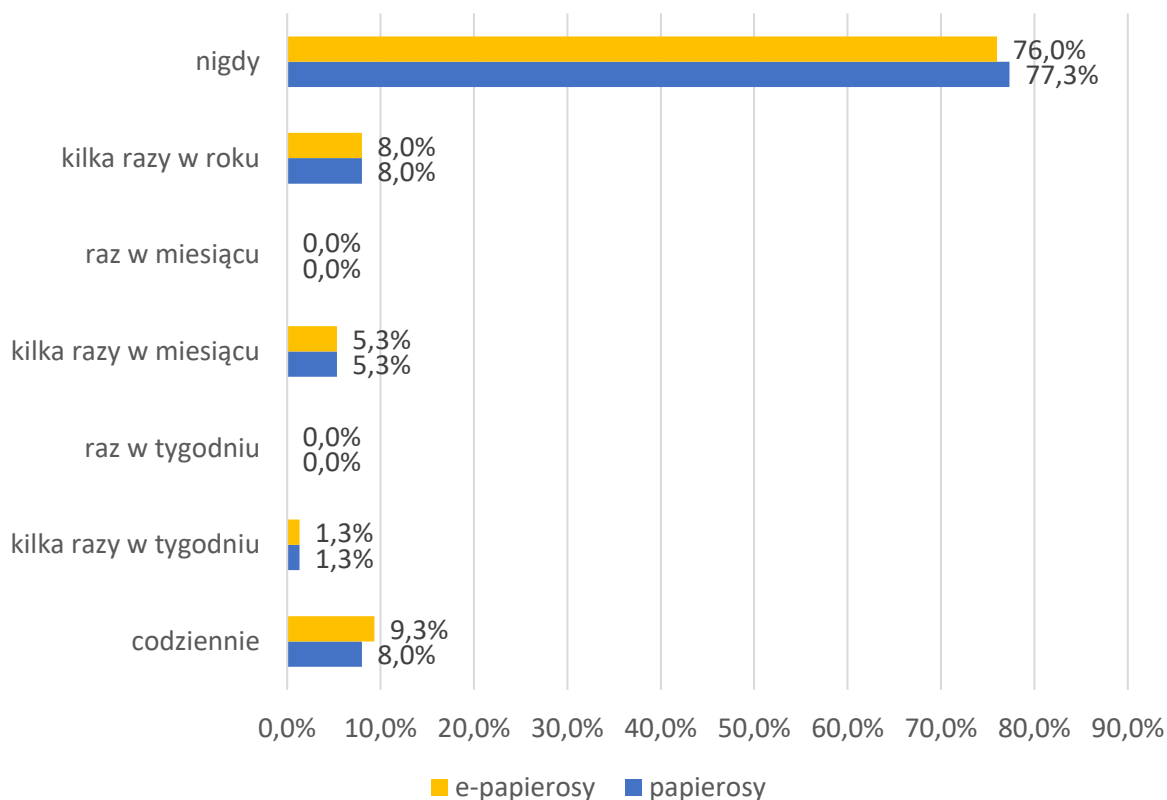

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Abramów. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 22,6% respondentów, spośród których po 8,0% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku lub codziennie, 1,3% – kilka razy w tygodniu, a 5,3% – kilka razy w miesiącu. Po elektroniczne papierosy sięga nieznacznie większy odsetek respondentów jak w przypadku papierosów tradycyjnych (23,9%), przy czym 9,3% robi to codziennie, 1,3% respondentów – kilka razy w tygodniu, 5,3% – kilka razy w miesiącu, z kolei 8,0% używa ich kilka razy w roku.

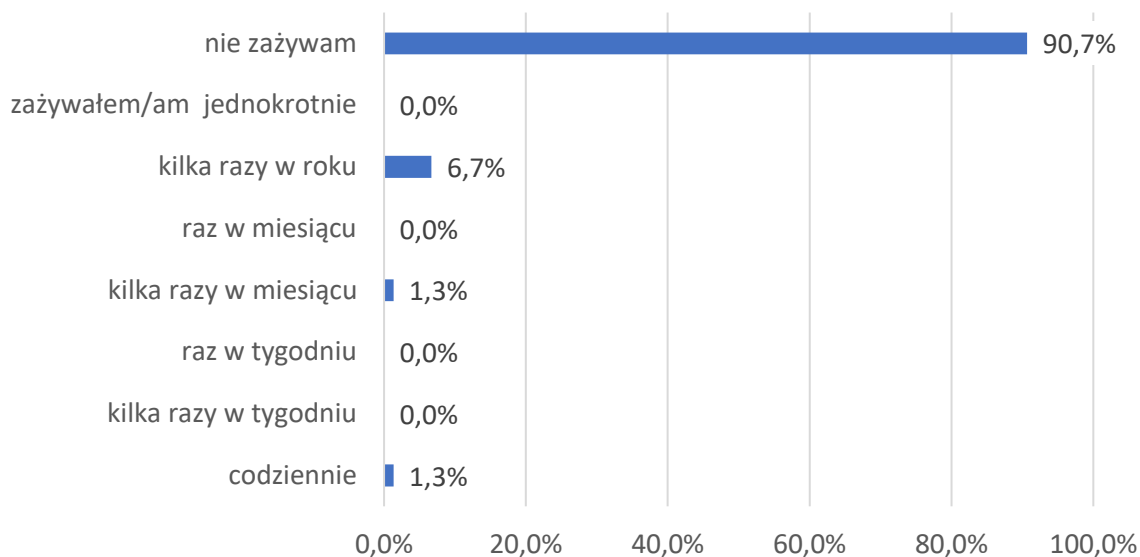
Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=75

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Abramów. Jak wynika z analizy materiału badawczego, kontakt z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celu odurzenia miał średnio co dziesiąty ankietowany (9,3%), przy czym po 1,3% badanych sięga po tego typu substancje codziennie lub kilka razy w miesiącu, a 6,7% – kilka razy w roku.

Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=75

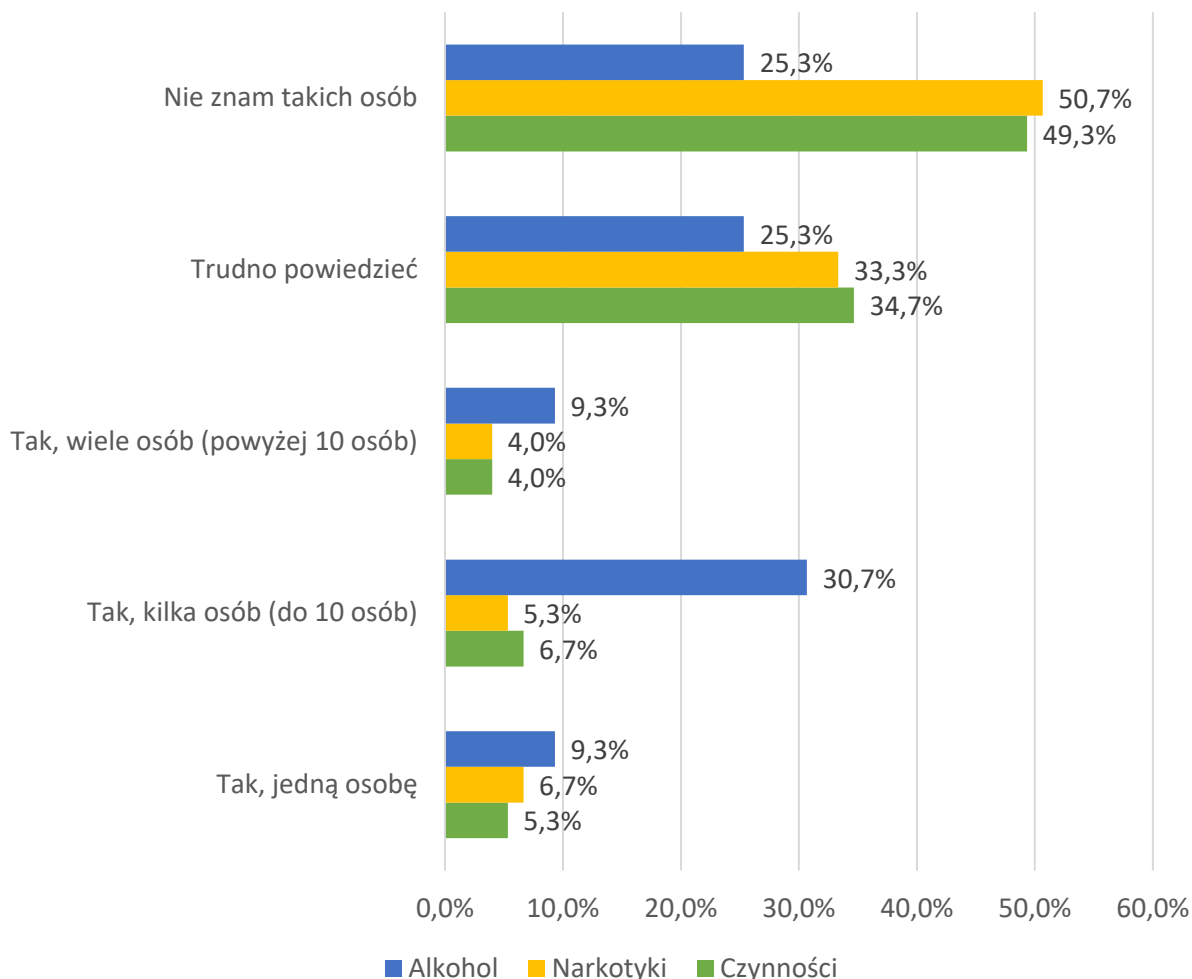

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- 49,3% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym po 9,3% – jedną osobę lub wiele takich osób, a 30,7% – kilka takich osób,
- 16,0% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 6,7% zna jedną taką osobę, 5,3% – kilka osób, a 4,0% – wiele takich osób,
- 16,0% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 5,3% – jedną taką osobę, 6,7% – kilka takich osób, a 4,0% – wiele takich osób.

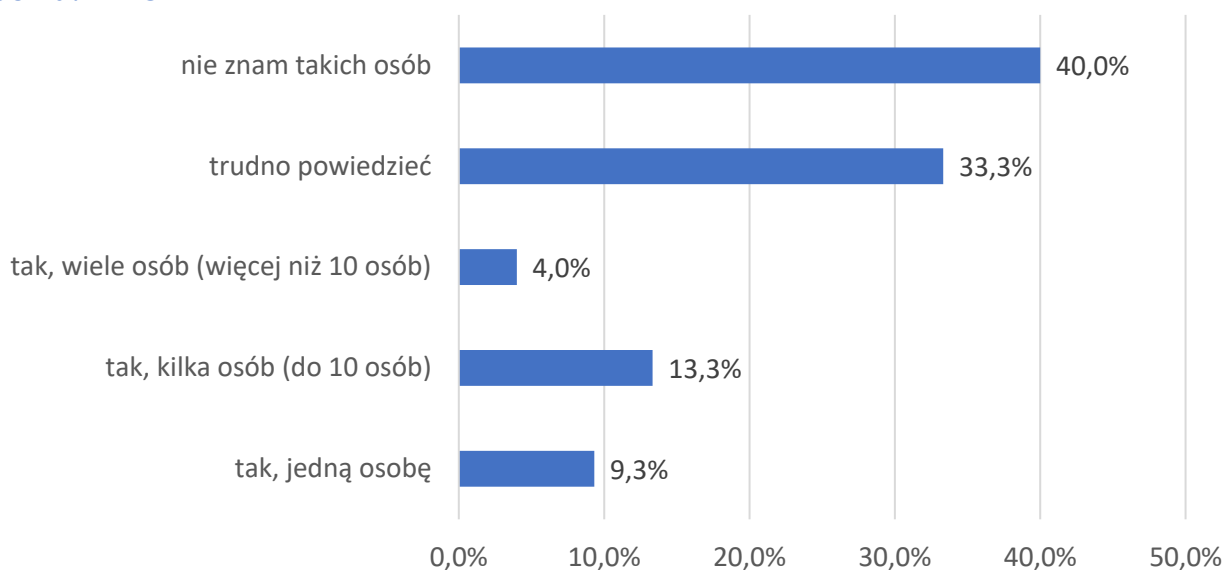
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=75

Problem przemocy

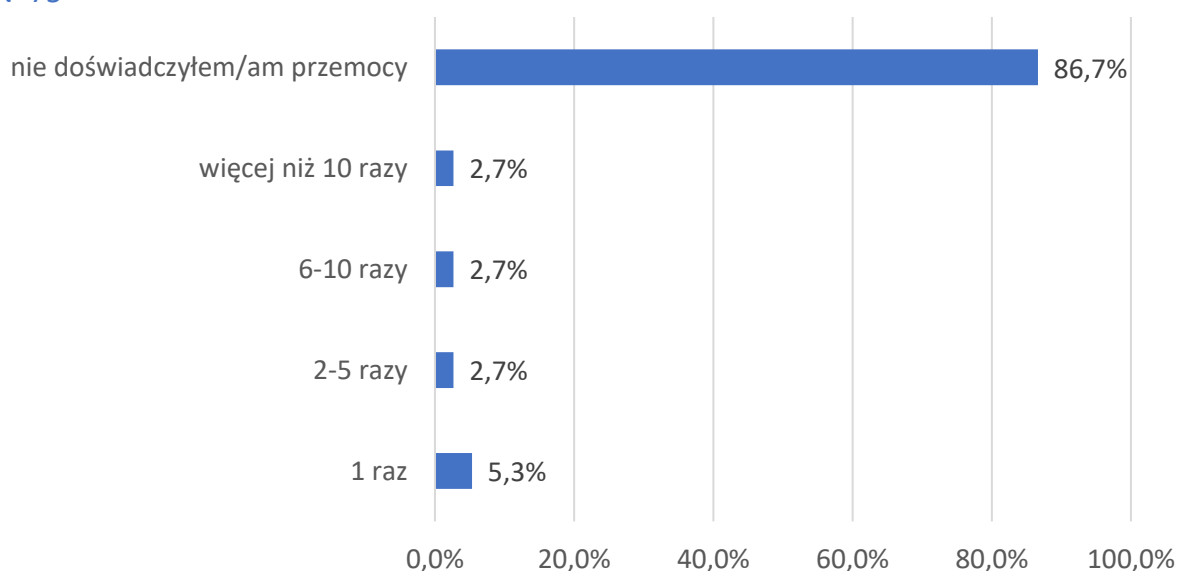
W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Abramów. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 26,6% badanych, spośród których 9,3% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 13,3% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 4,0% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż 33,3% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 40,0% badanych.

Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=75

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 13,4% dorosłych mieszkańców, spośród których 5,3% doświadczyło jej 1 raz, a po 2,7% – od 2 do 5 razy, od 6 do 10 razy lub więcej niż 10 razy.

Wykres 22. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=75

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyła przemocy psychicznej (8 osób, tj. 80,0%), z kolei na przemoc fizyczną wskazało 4 respondentów (40,0%). Ponadto po 2 badanych wyróżniło przemoc seksualną, ekonomiczną i zaniedbanie (po 20,0%), a jeden ankietowany nie potrafił zdefiniować rodzaju doznawanej przemocy (10,0%).

Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	80,0%	8
przemoc fizyczna	40,0%	4
przemoc seksualna	20,0%	2
przemoc ekonomiczna	20,0%	2
zaniedbanie	20,0%	2
nie wiem	10,0%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 5 osób doznało przemocy ze strony męża/żony (50,0%), 4 badanych wskazało na innych członków rodziny, 3 respondentów wyróżniło partnera/partnerkę (30,0%), a 2 odpowiedzi padły na rodziców (20,0%). Ponadto jeden respondent doznał przemocy ze strony innych, nieokreślonych osób (10,0%).

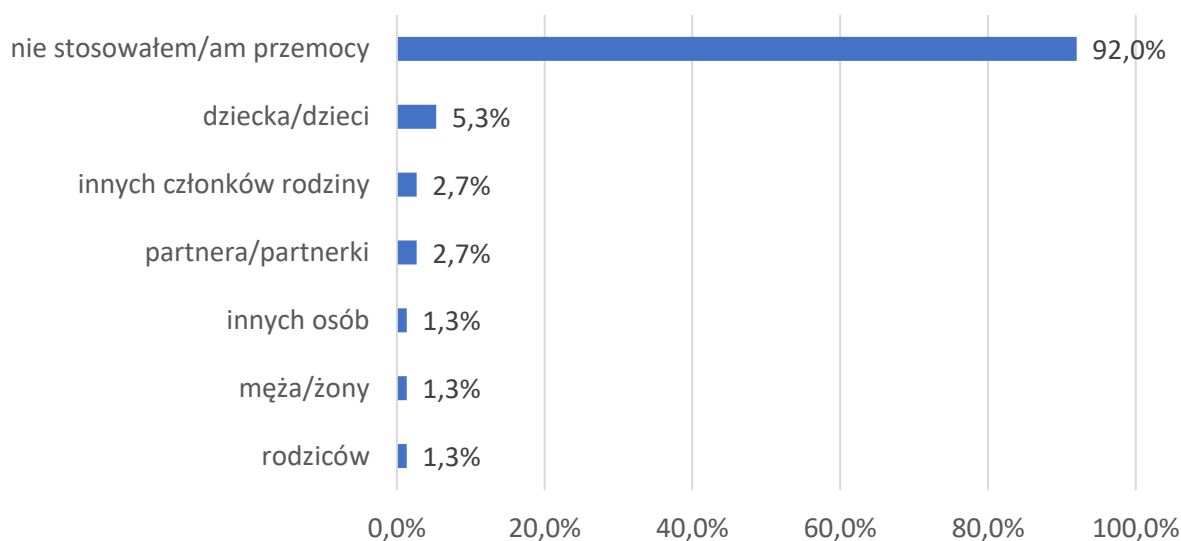
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	50,0%	5
inni członkowie rodziny	40,0%	4
partner/partnerka	30,0%	3
rodzice	20,0%	2
inne osoby	10,0%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 8,0% badanych, spośród których po 1,3% stosowało je wobec rodziców, męża/żony oraz innych osób, wśród których wymieniono kolegę, po 2,7% wskazało na partnera/partnerkę oraz innych członków rodziny, a 5,7% stosowało przemoc wobec dziecka/dzieci.

Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=75

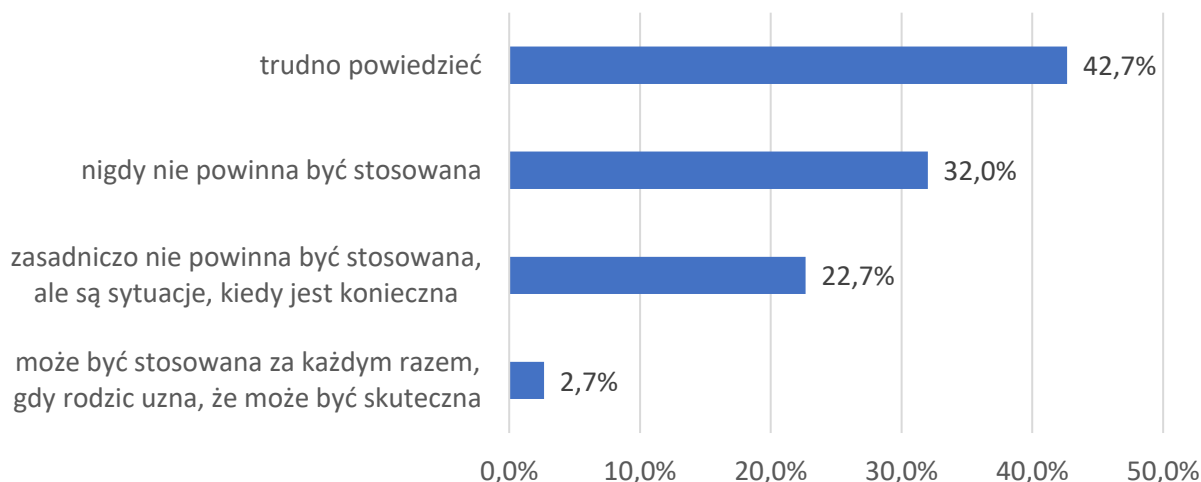

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Abramów była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż co trzeci badany nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (32,0%), 22,7% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a w opinii 2,7% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne. Jednocześnie 42,7% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

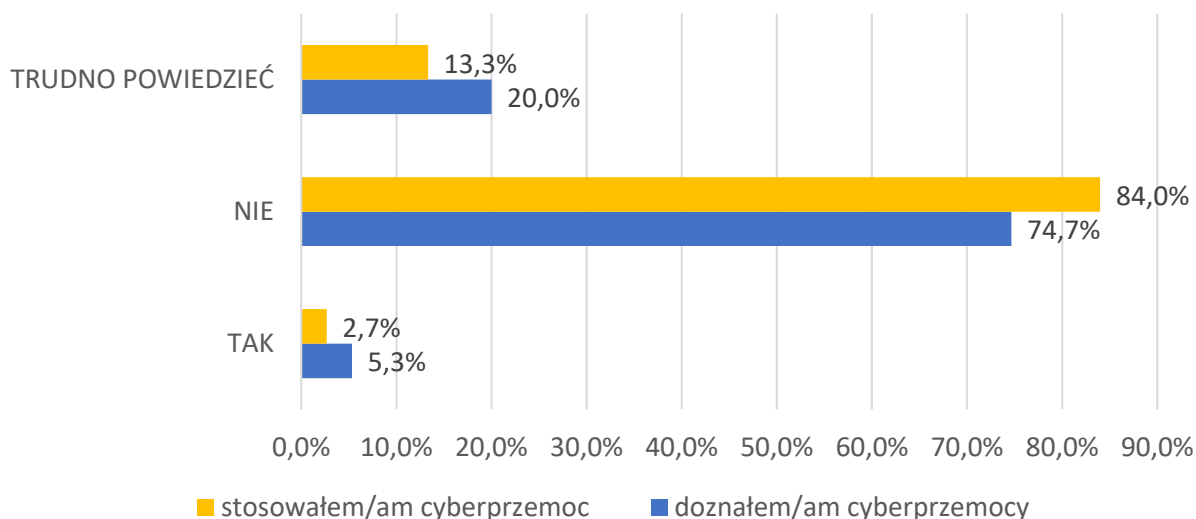

Wykres 24. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klapsy) jest metodą wychowawczą, która: N=75

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 5,3% badanych, a 20,0% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 2,7% anketowanych mieszkańców, a 13,3% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

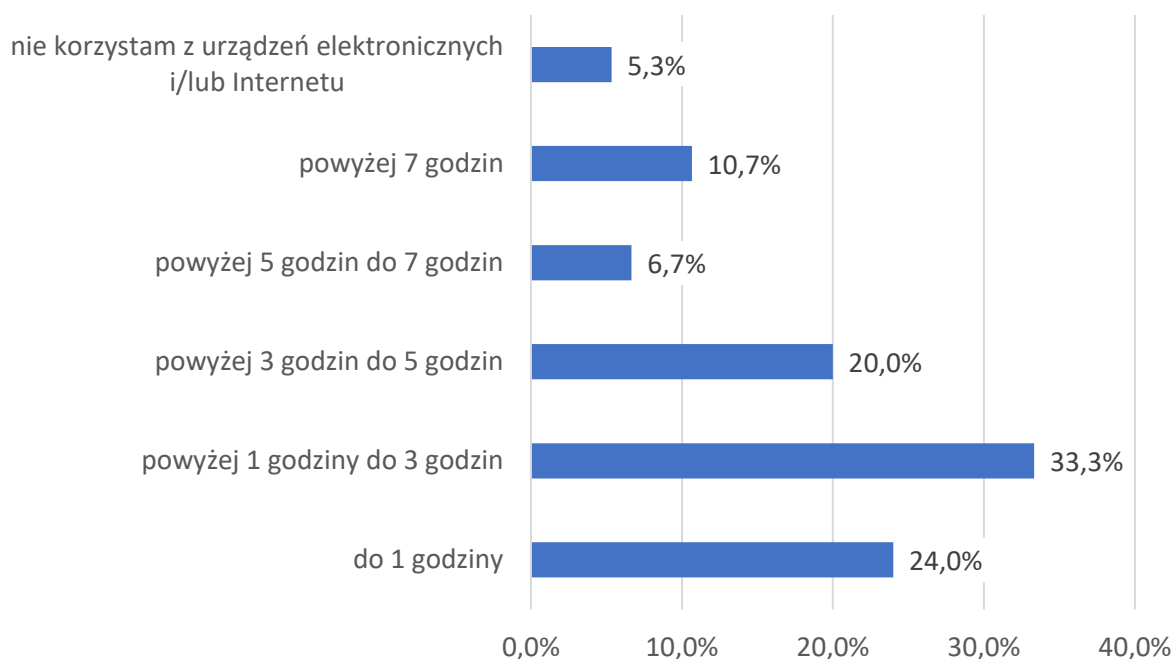
Wykres 25. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=75

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, większość respondentów korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 24,0% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 33,3% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 20,0% respondentów, 6,7% badanych poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, z kolei 10,7% – powyżej 7 godzin. 5,3% ankietowanych nie korzysta z tego typu urządzeń w ogóle.

Wykres 26. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=75

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 33 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (46,5%), natomiast 12 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (16,9%). 7 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (9,9%), a 19 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (26,8%).

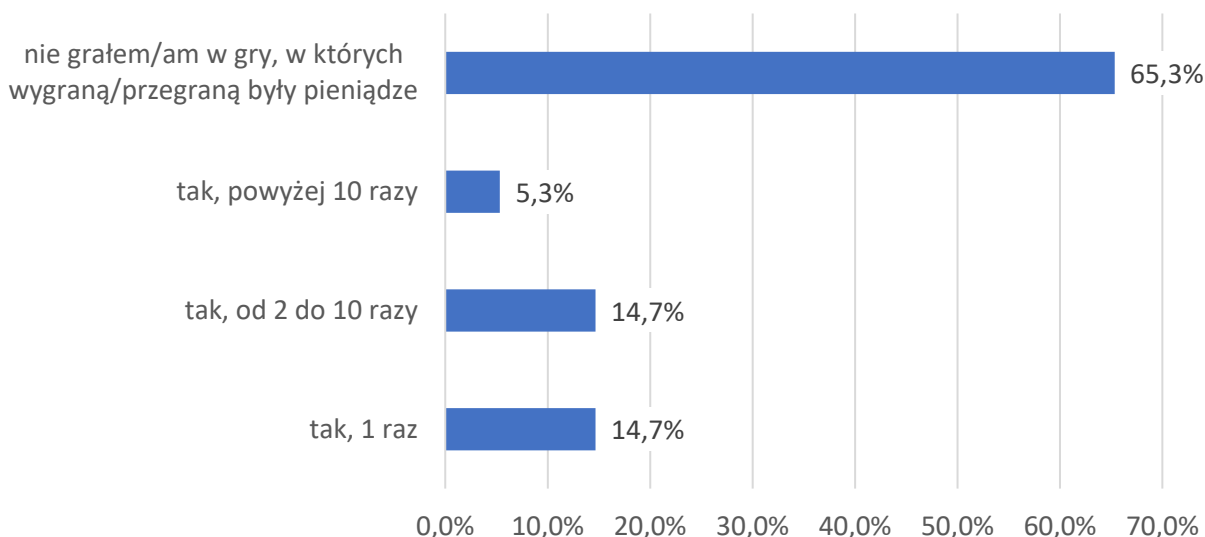
Tabela 18. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	46,5%	33
nie	16,9%	12
trudno powiedzieć	26,8%	19
nie przewiduję określonego czasu	9,9%	7

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczeń z nimi miał średnio co trzeci dorosły respondent (34,7%), wśród których po 14,7% grało w takie gry 1 raz lub od 2 do 10 razy, z kolei 5,3% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 27. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=75

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 9 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (34,6%), 10 osób temu zaprzeczyło (38,5%), z kolei 7 respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (26,9%).

Tabela 19. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=26

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	34,6%	9
nie	38,5%	10
trudno powiedzieć	26,9%	7

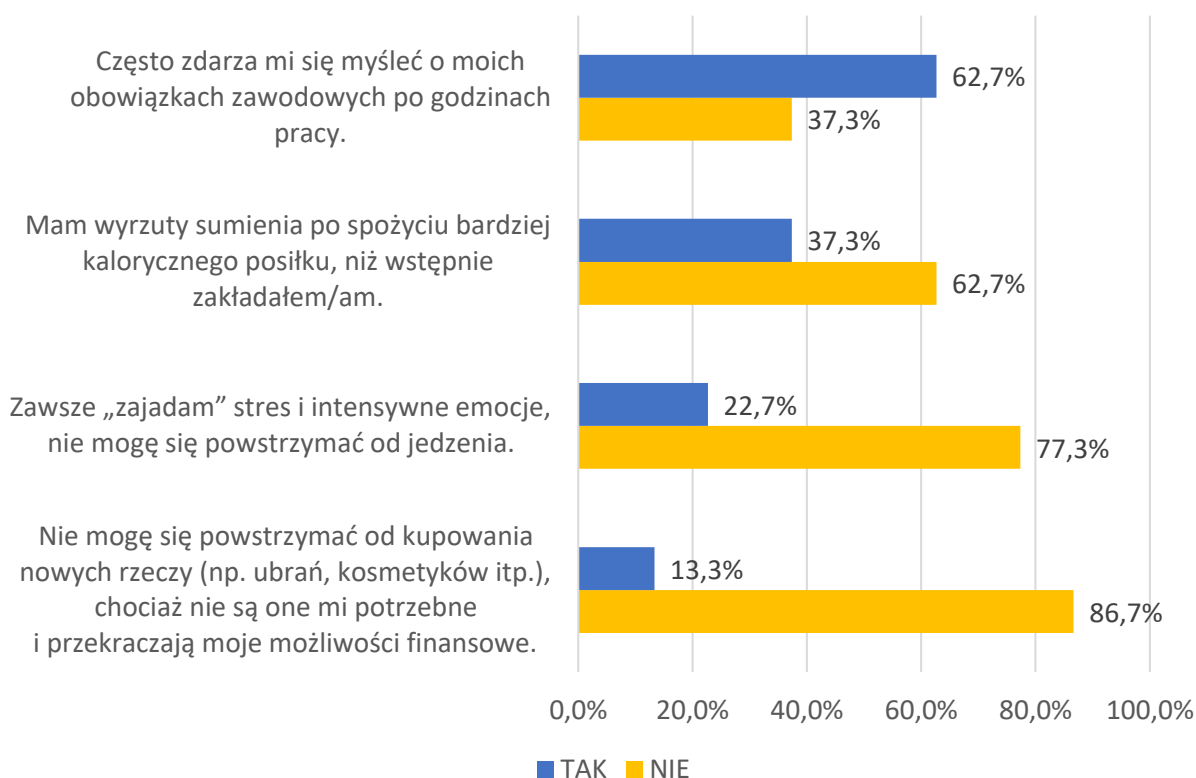
Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Abramów, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 62,7% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 37,3% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 22,7% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 13,3% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

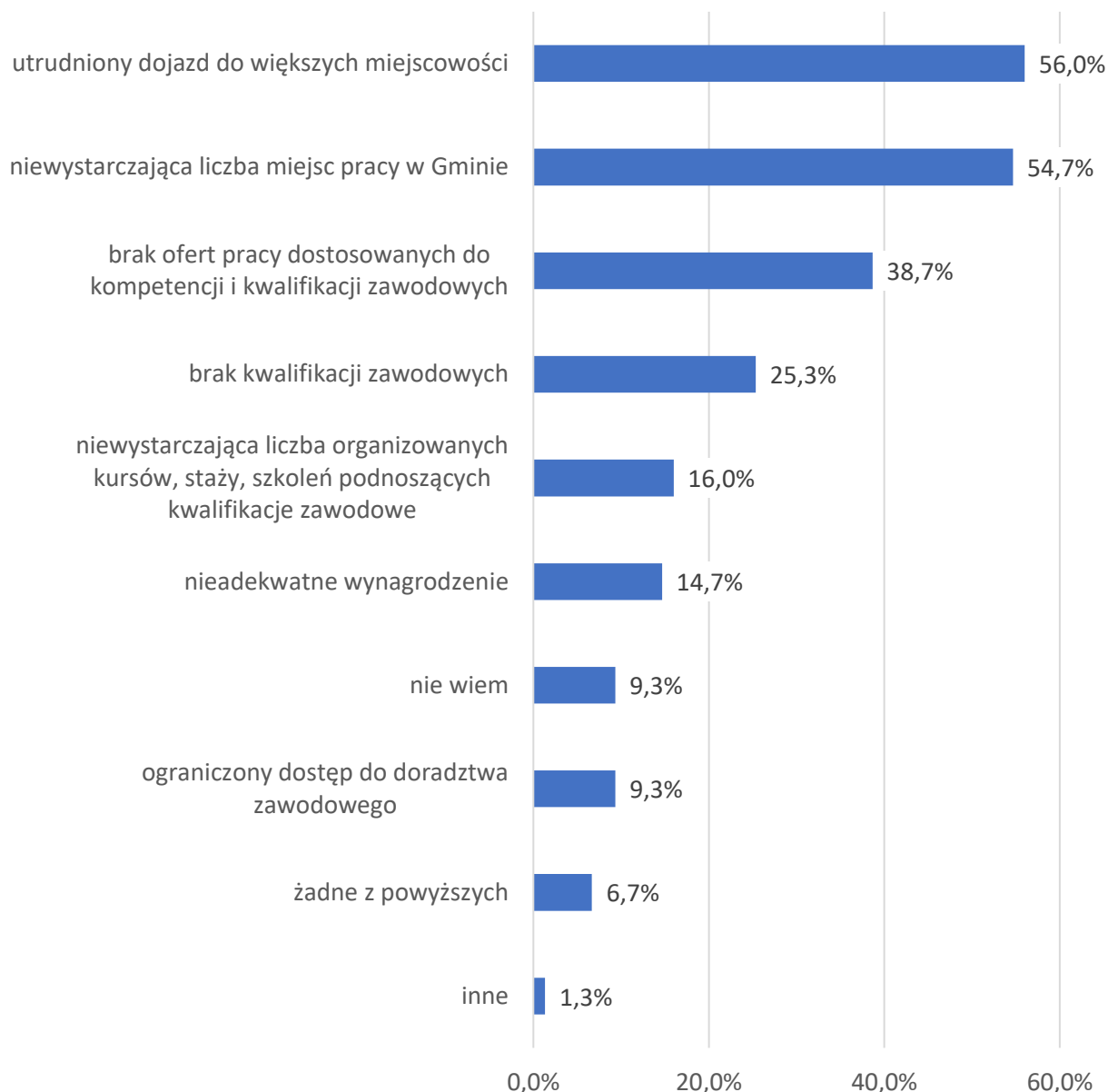
Wykres 28. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=75

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Abramów. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi utrudniony dojazd do większych miejscowości (56,0%) oraz niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (54,7%). Następnie ankietowani wskazywali na brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (38,7%), brak kwalifikacji zawodowych (25,3%) oraz niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (16,0%). Ponadto część respondentów uważa, że takim problemem jest nieadekwatne wynagrodzenie (14,7%), a najmniej odpowiedzi padło na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (9,3%). 9,3% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, w opinii 6,7% uczestników badania żadna ze wskazanych w kafeterii odpowiedzi nie jest odpowiednia, a 1,3% respondentów wskazało na inne czynniki, wśród których wymieniono *brak chęci do pracy*.

Wykres 29. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=75

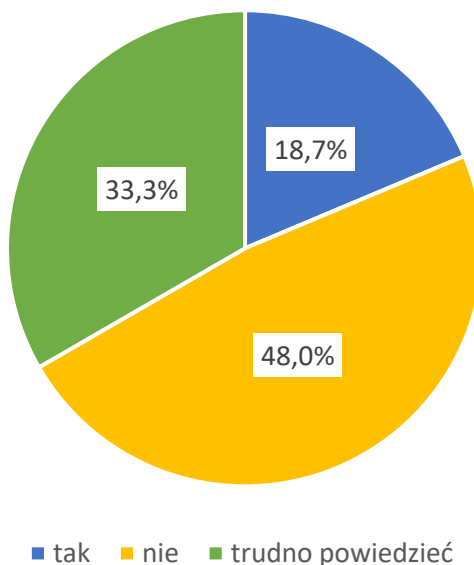
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 48,0% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 18,7% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 33,3% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

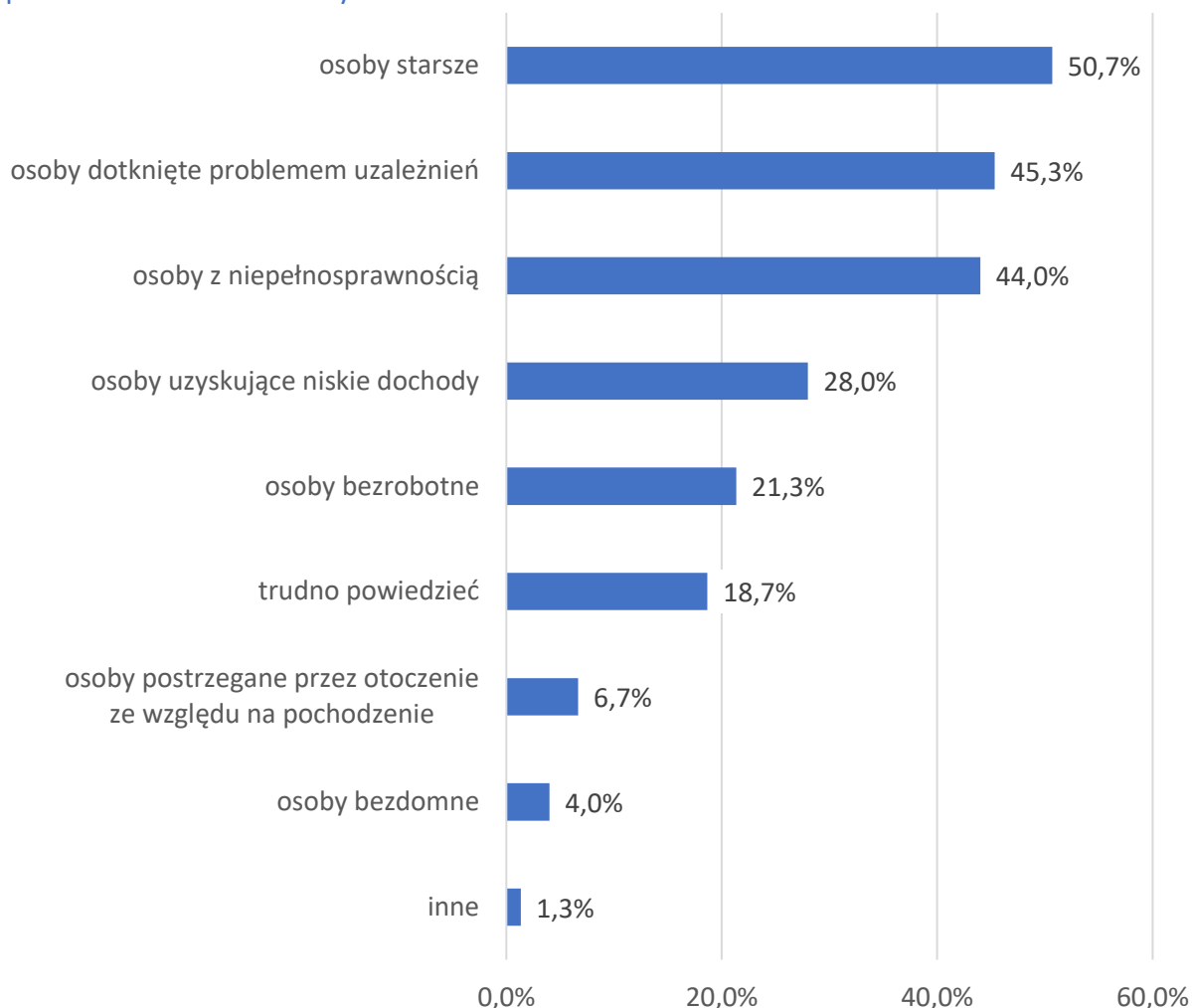

Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=75

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (50,7%), na drugim – osoby dotknięte problemem uzależnień (45,3%), a na trzecim – osoby z niepełnosprawnością (44,0%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na osoby uzyskujące niskie dochody (28,0%), osoby bezrobotne (21,3%) oraz osoby postrzegane przez otoczenie ze względu na pochodzenie (6,7%), z kolei najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezdomne (4,0%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 18,7% ankietowanych, a 1,3% ankietowanych wskazało na inne grupy społeczne, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 31. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=75

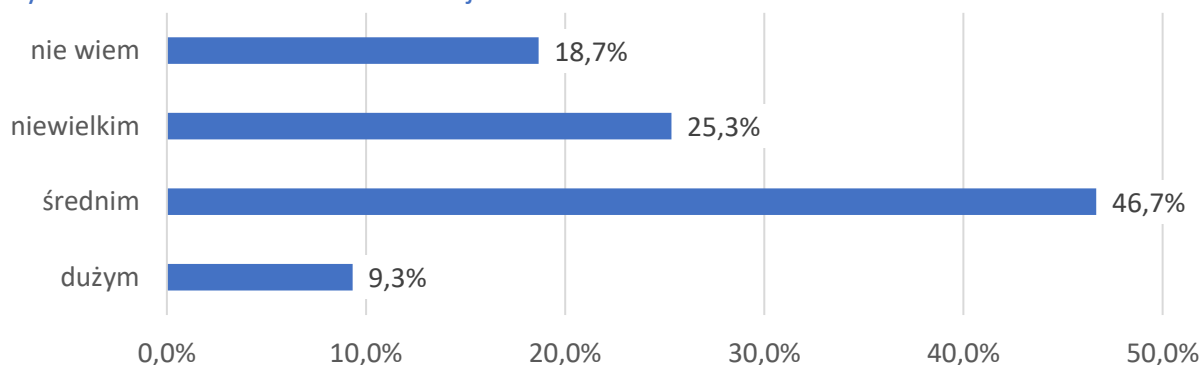
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. 46,7% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a 25,3% – w niewielkim. 9,3% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a 18,7% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

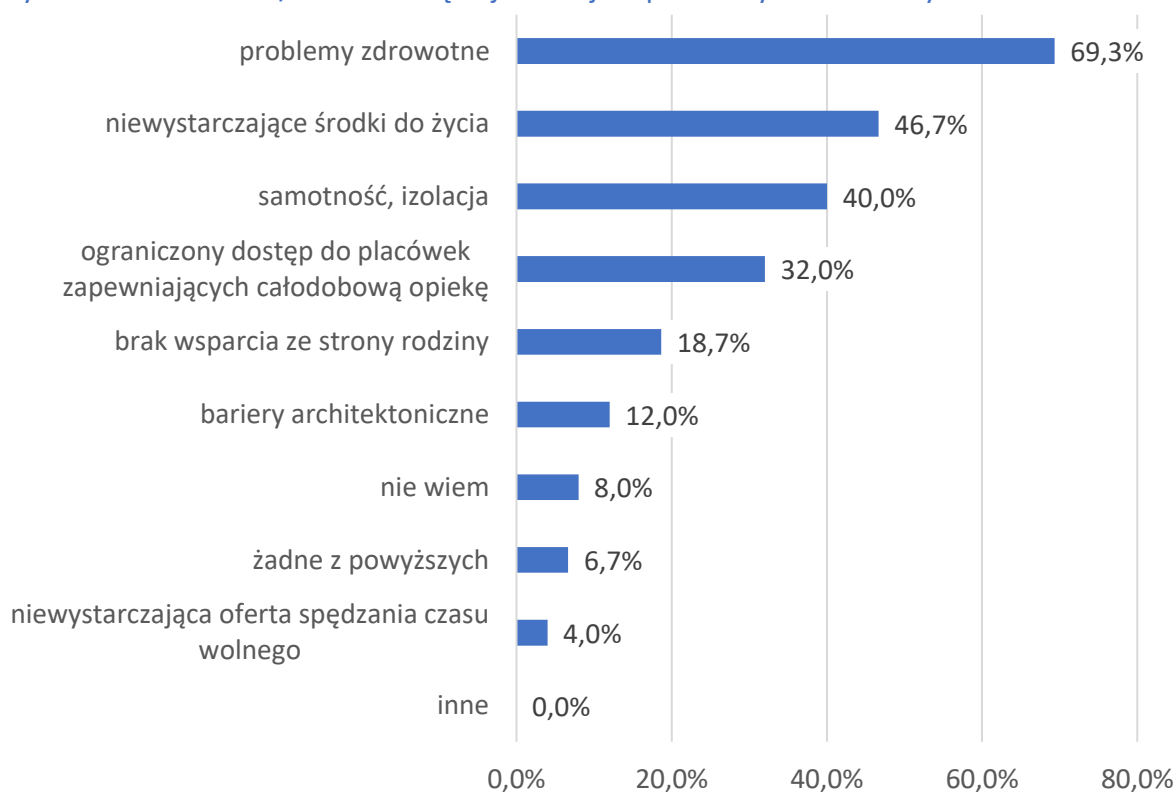

Wykres 32. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=75

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych na terenie Gminy są problemy zdrowotne (69,3%). 46,7% wskazało na niewystarczające środki do życia, 40,0% – samotność, izolację, a 32,0% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. W opinii 18,7% ankietowanych takim problemem jest brak wsparcia ze strony rodziny, 12,0% wyróżniło bariery architektoniczne, a 4,0% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 8,0% respondentów.

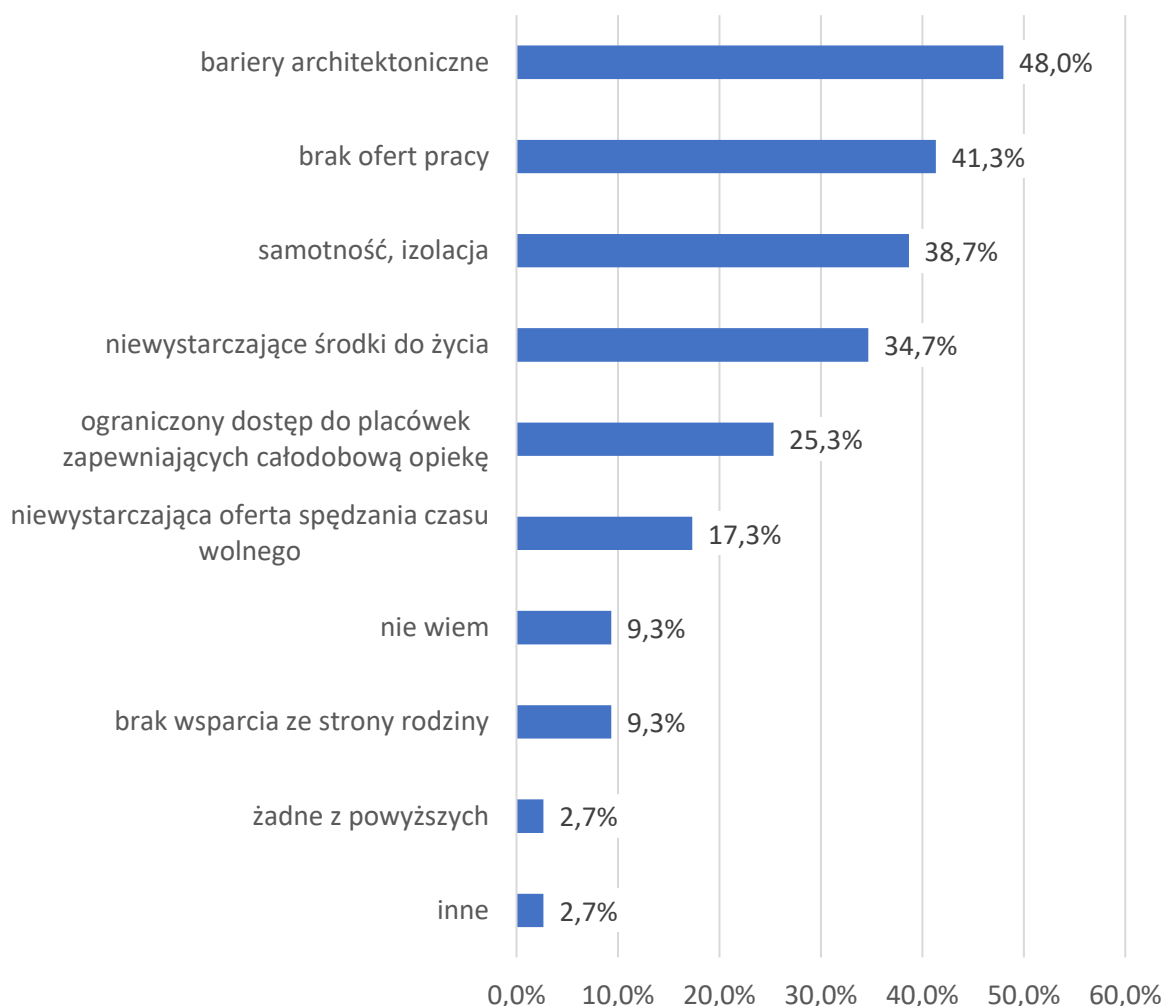
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=75

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 48,0% respondentów są to bariery architektoniczne, 41,3% wskazało na brak ofert pracy, a 38,7% – samotność, izolację. Co trzeci ankietowany wyróżnił niewystarczające środki do życia (34,7%), 25,3% wymieniło ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, 17,3% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego, a 9,3% – brak wsparcia ze strony rodziny. Kolejne 9,3% nie posiada wiedzy w tym zakresie, po 2,7% zaznaczyło odpowiedź „żadne z powyższych” lub wyróżniło inne problemy, wymieniając m.in. *brak pomocy socjalnej* oraz *za małe wsparcie Urzędu Gminy* (2,7%).

Wykres 34. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=75

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

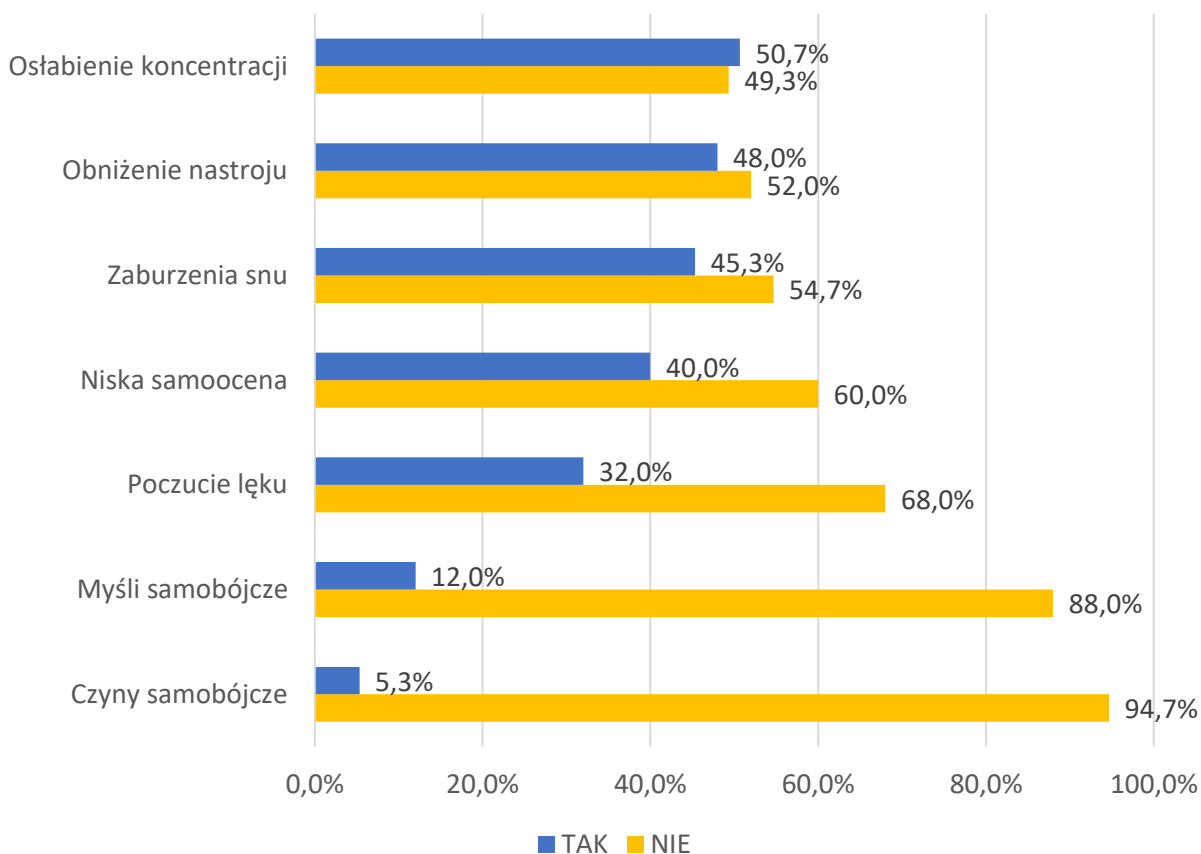

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Abramów mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 50,7% doznało osłabienia koncentracji;
- 48,0% osób miało obniżony nastrój;
- 45,3% doświadczyło zaburzeń snu;
- 40,0% miało niską samoocenę;
- 32,0% odczuwało lęk;
- 12,0% miało myśli samobójcze;
- 5,3% podejmowało się czynów samobójczych.

Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=75

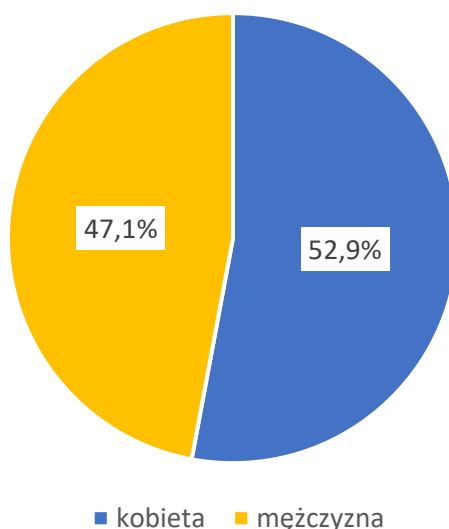
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Abramów wypełnili 136 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę liczebną miały dziewczynki – stanowiły one 52,9% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 47,1% kwestionariuszy.

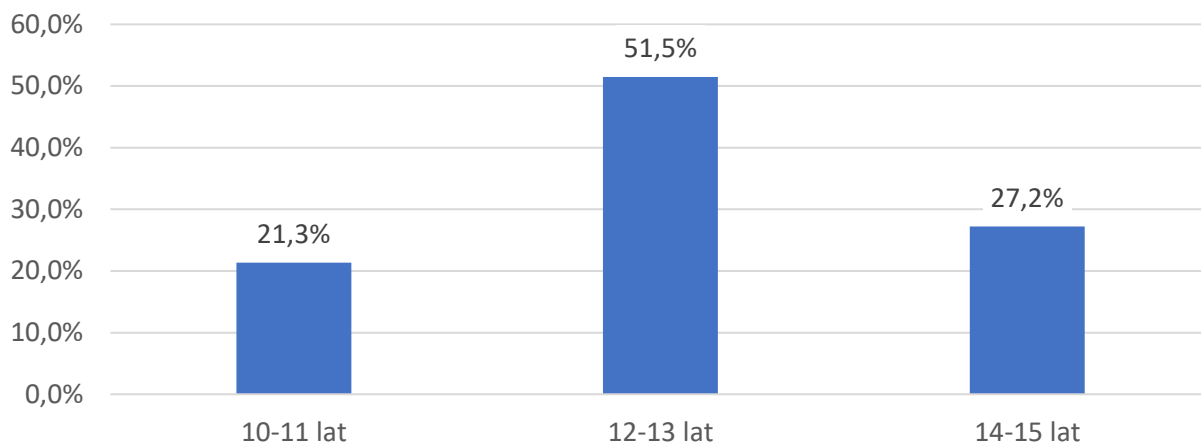
Wykres 36. Płeć: N=136

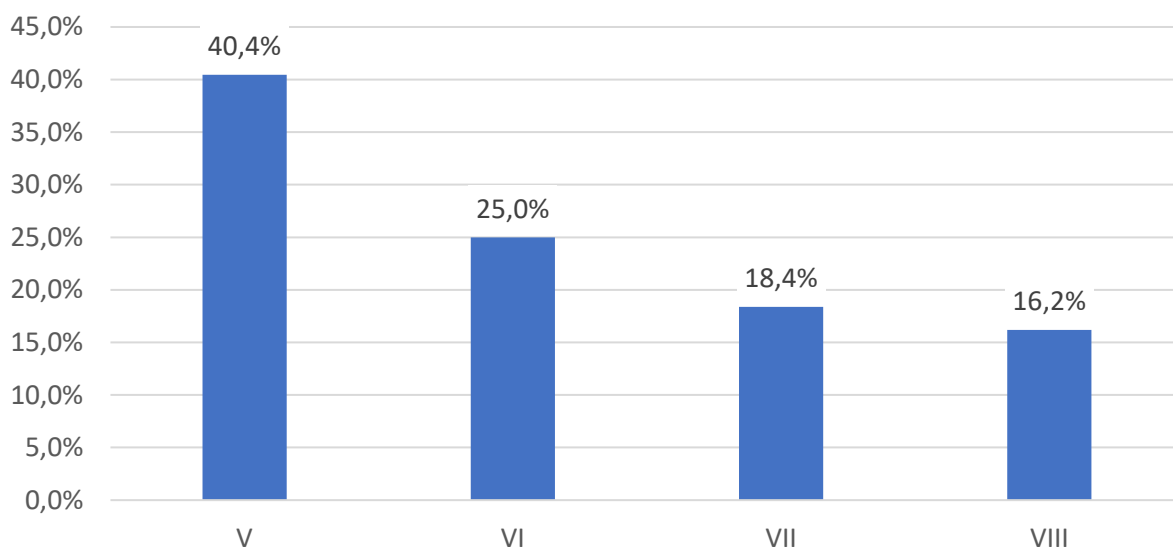
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najczęściej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (51,5%), natomiast 27,2% stanowili uczniowie w wieku 14-15 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (21,3%).

Wykres 37. Wiek: N=136

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 40,4% uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało wówczas do V klasy, 25,0% ankiet wypełnili uczniowie z klasy VI, 18,4% z klasy VII, natomiast 16,2% badanych to uczniowie klas VII.

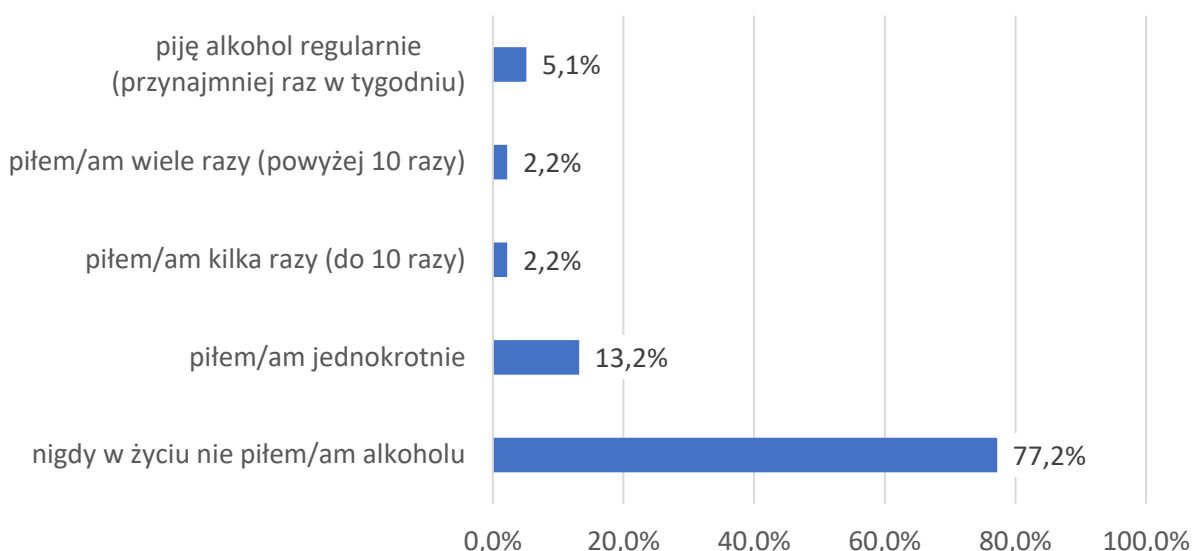
Wykres 38. Klasa: N=136

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Abramów. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 22,7% respondentów, wśród których 13,2% spożyło go jednokrotnie, po 2,2% miało z nim kontakt kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy), a 5,1% pije go regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=136

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 11 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (35,5%), wśród których 2 osoby sięgnęły po niego 1-2 razy (6,5%), a 9 respondentów – więcej niż 7 razy (29,0%).

Tabela 20. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=31

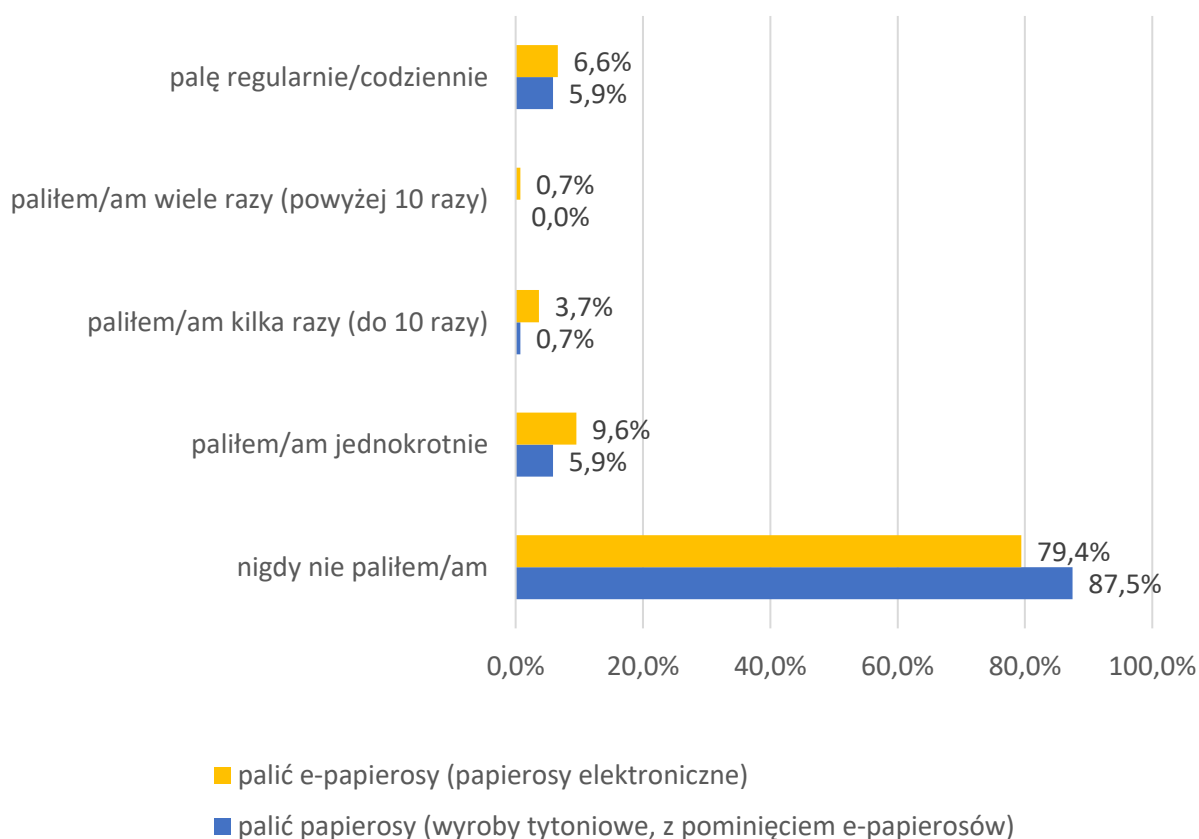
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	64,5%	20
1 – 2 razy	6,5%	2
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	29,0%	9

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Abramów podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 12,5% ankietowanych, wśród których po 5,9% sięgnęło po nie jednokrotnie lub robi to regularnie/codziennie, a 0,7% zrobiło to kilka razy (do 10 razy). W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 20,6% respondentów, z czego 9,6% paliło je jednokrotnie, 3,7% – kilka razy (do 10 razy), 0,7% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 6,6% robi to regularnie/codziennie.

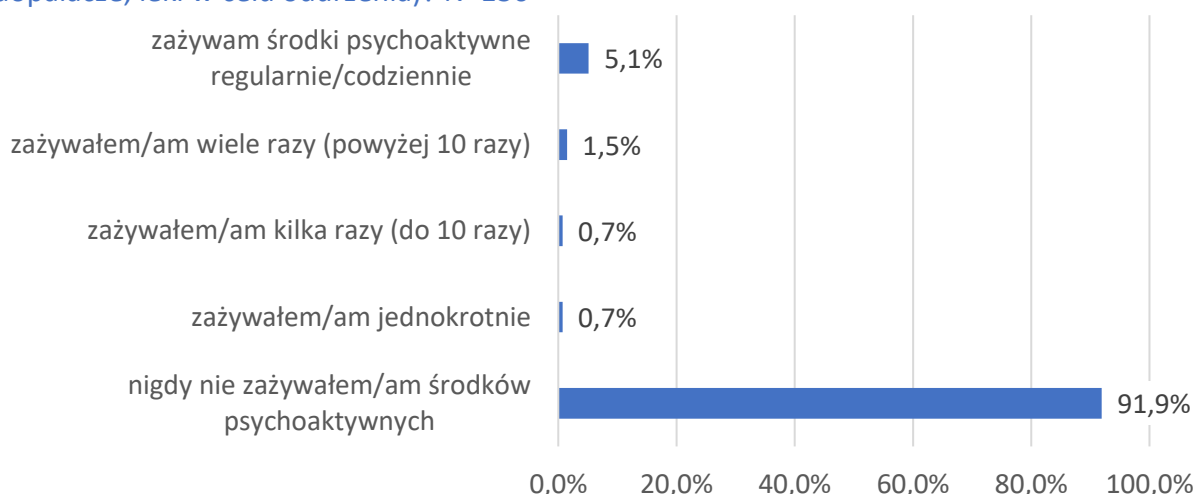
Wykres 40. Ile razy zdarzyło Ci się: N=136

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość uczniów nie zażywała środków psychoaktywnych (91,9%), natomiast po inicjacji narkotykowej jest 8,0% uczniów, wśród których po 0,7% wskazało na ich jednokrotne zażycie lub sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), 1,5% miało z nimi wielokrotny kontakt (powyżej 10 razy), a 5,1% zażywa je regularnie/codziennie.

Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=136

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. 2 uczniów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miało styczność z tego typu substancjami (18,2%), 1 respondent sięgnął po nie 3-4 razy (9,1%), natomiast 8 uczniów zrobiło to więcej niż 7 razy (72,7%).

Tabela 21. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	18,2%	2
1 – 2 razy	0,0%	0
3 – 4 razy	9,1%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	72,7%	8

Ankietowanych zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. Po 9 osób wskazało na amfetaminę oraz dopalacze (po 81,8%), po 8 uczniów zażywało marihuanę oraz mefedron (po 72,7%), natomiast 6 respondentów miało kontakt z lekami w celu odurzenia (54,5%).

Tabela 22. Jakie były to substancje? N=11

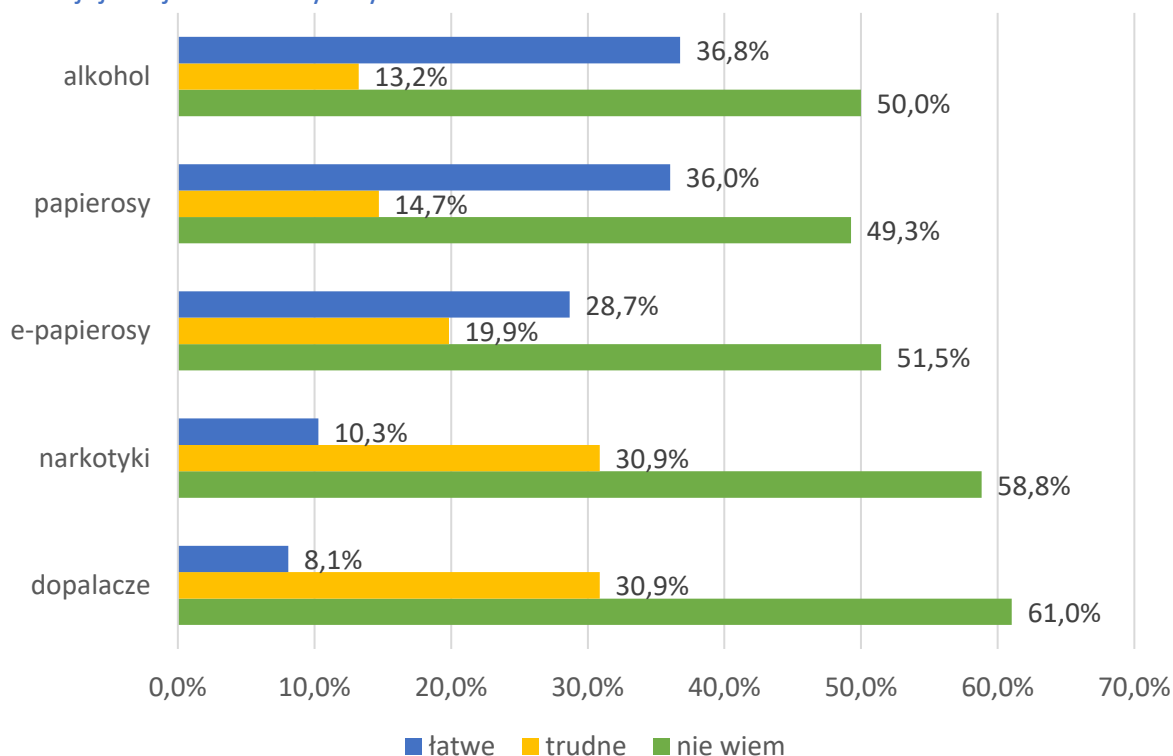
Odpowiedź	%	Liczba odp.
amfetamina	81,8%	9
dopalacze	81,8%	9
marihuana	72,7%	8
mefedron	72,7%	8
leki w celu odurzenia	54,5%	6
inne	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, największą dostępnością cechują się alkohol i papierosy, które są łatwe do zdobycia dla średnio co trzeciego ucznia. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 36,8% badanych, a trudny dla 13,2%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 36,0% respondentów, a trudne dla 14,7%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 28,7% młodych mieszkańców, a trudne dla 19,9%.
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 10,3% ankietowanych, a trudne dla 30,9%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 8,1% uczniów, a trudne dla 30,9%.

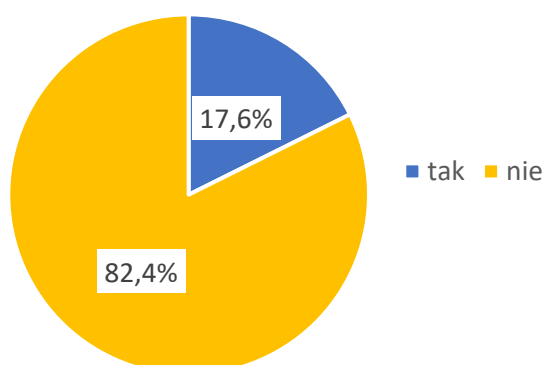
Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=136

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Abramów. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 17,6% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło tego problemu.

Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=136

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (13 osób, tj. 56,5%) oraz kolegów/koleżanek spoza szkoły (11 osób, tj. 47,8%). 10 wskazań dotyczyło rodziców (43,5%), odpowiedzi 7 respondentów dotyczyło rodzeństwa (30,4%), natomiast 3 uczniów wyróżniło inne osoby, w tym *nauczycieli* oraz *osoby po alkoholu* (13,0%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 23. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	56,5%	13
koledzy/koleżanki spoza szkoły	47,8%	11
rodzice	43,5%	10
rodzeństwo	30,4%	7
inne osoby	13,0%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczali. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną (19 osób, tj. 86,4%) oraz fizyczną (11 osób, tj. 50,0%). 9 uczniów doznało przemocy seksualnej (40,9%), z kolei 6 osób – zaniedbania (27,3%). 2 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

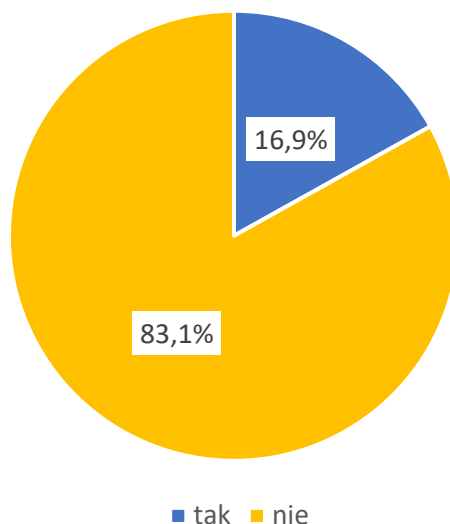
Tabela 24. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=22

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	86,4%	19
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	50,0%	11
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	40,9%	9
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	27,3%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 16,9% uczniów.

Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=136

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 17 uczniów (73,9%), fizyczną – 11 osób (47,8%), natomiast przemoc seksualnej dopuściło się 7 respondentów (30,4%).

Tabela 25. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	73,9%	17
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	47,8%	11
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	30,4%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Ponad połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły – wskazało na to 12 osób, tj. 52,2%, natomiast niewiele mniej, bo 11 respondentów, wskazało na uczniów ze swojej szkoły (47,8%). Dodatkowo 9 uczniów wskazało na rodzeństwo (39,1%), a 6 badanych wyróżniło inne osoby, w tym m.in. *rodziców* (26,1%).

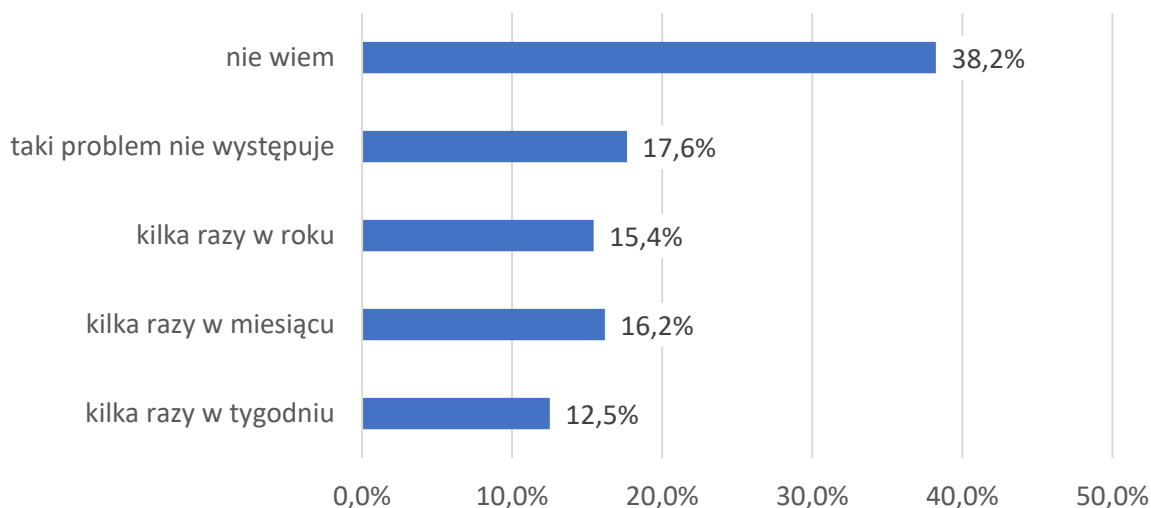
Tabela 26. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kolegów/koleżanek spoza szkoły	52,2%	12
uczniów z mojej szkoły	47,8%	11
rodzeństwa	39,1%	9
innych osób	26,1%	6

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

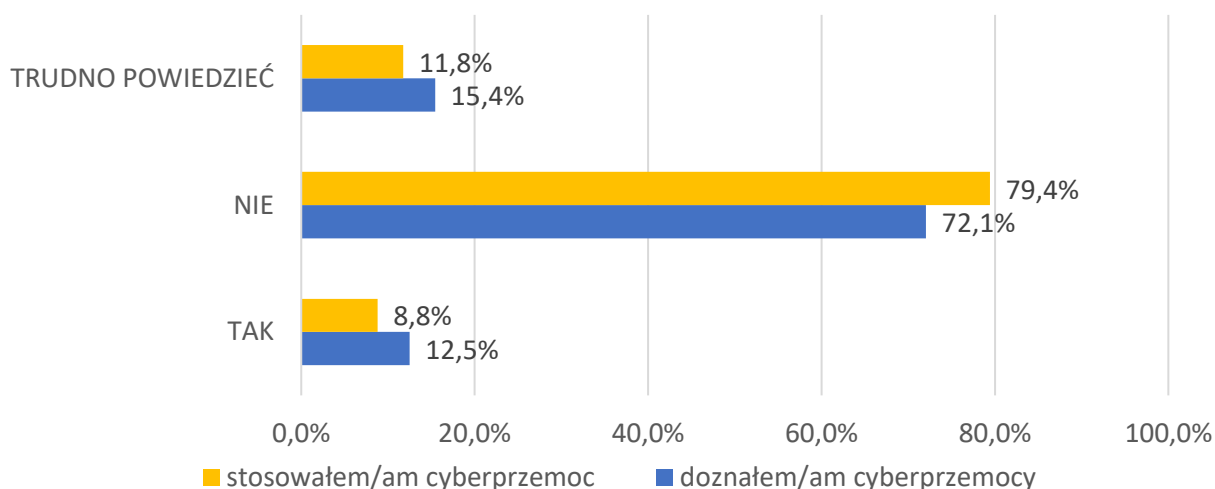
W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 38,2% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, a zdaniem 17,6% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 44,1% respondentów, w tym 15,4% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, 16,2% – kilka razy w miesiącu, a zdaniem 12,5% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=136

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 12,5% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 8,8% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 11,8% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 15,4% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=136

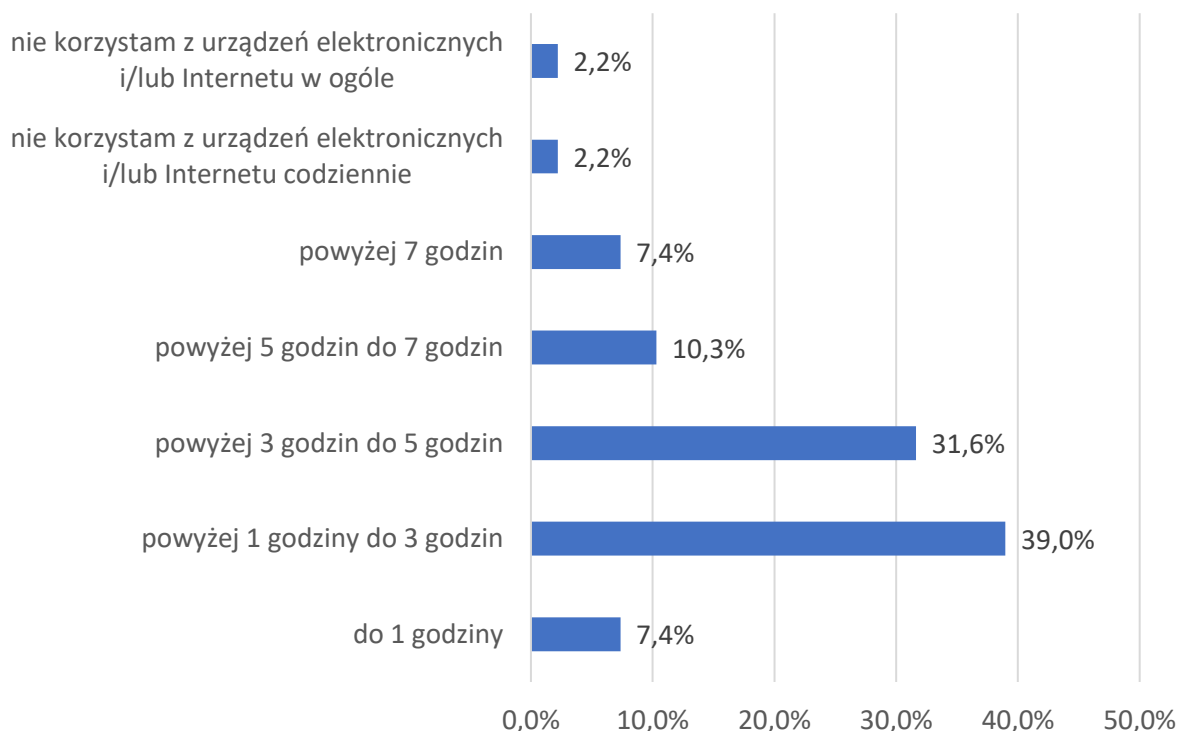

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Abramów korzystają z urządzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urządzeń oraz Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 10,3% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 7,4% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 31,6% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urządzeń korzysta 39,0%, a 7,4% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie. Ponadto, 2,2% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a kolejne 2,2% nie robi tego w ogóle.

Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=136

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 65 badanych (48,9%), w tym 11 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (8,3%), 5 ankietowanym – często (3,8%), 35 osobom – czasami (26,3%), natomiast 14 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (10,5%).

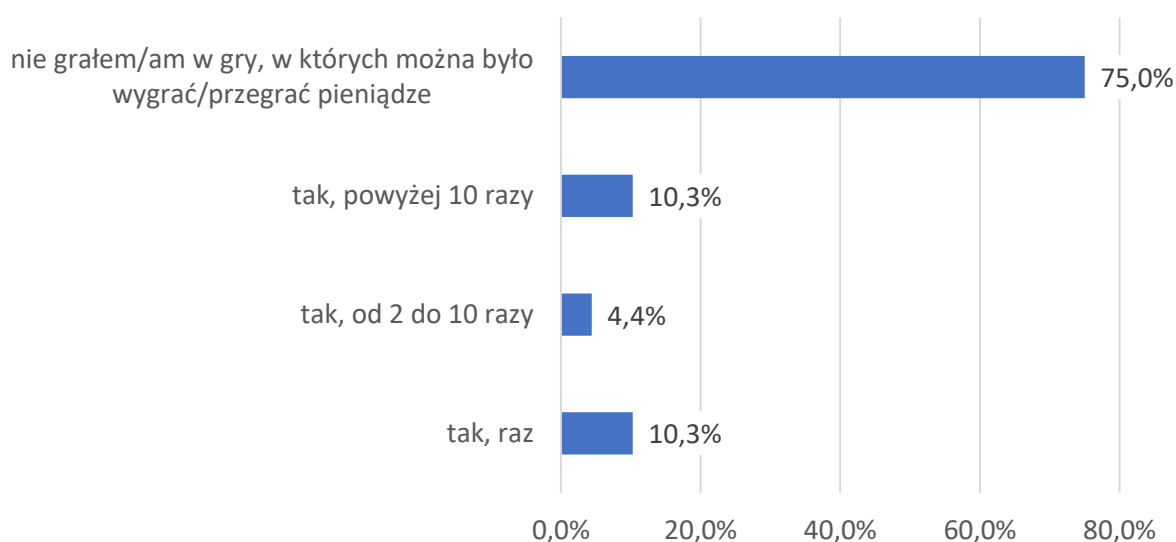
Tabela 27. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=133

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	8,3%	11
tak, często	3,8%	5
tak, czasami	26,3%	35
tak, jednokrotnie	10,5%	14
nie	51,1%	68

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 25,0% badanych. Wśród tych osób 10,3% grało w nie 1 raz, 4,4% robiło to 2-10 razy, a 10,3% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=136

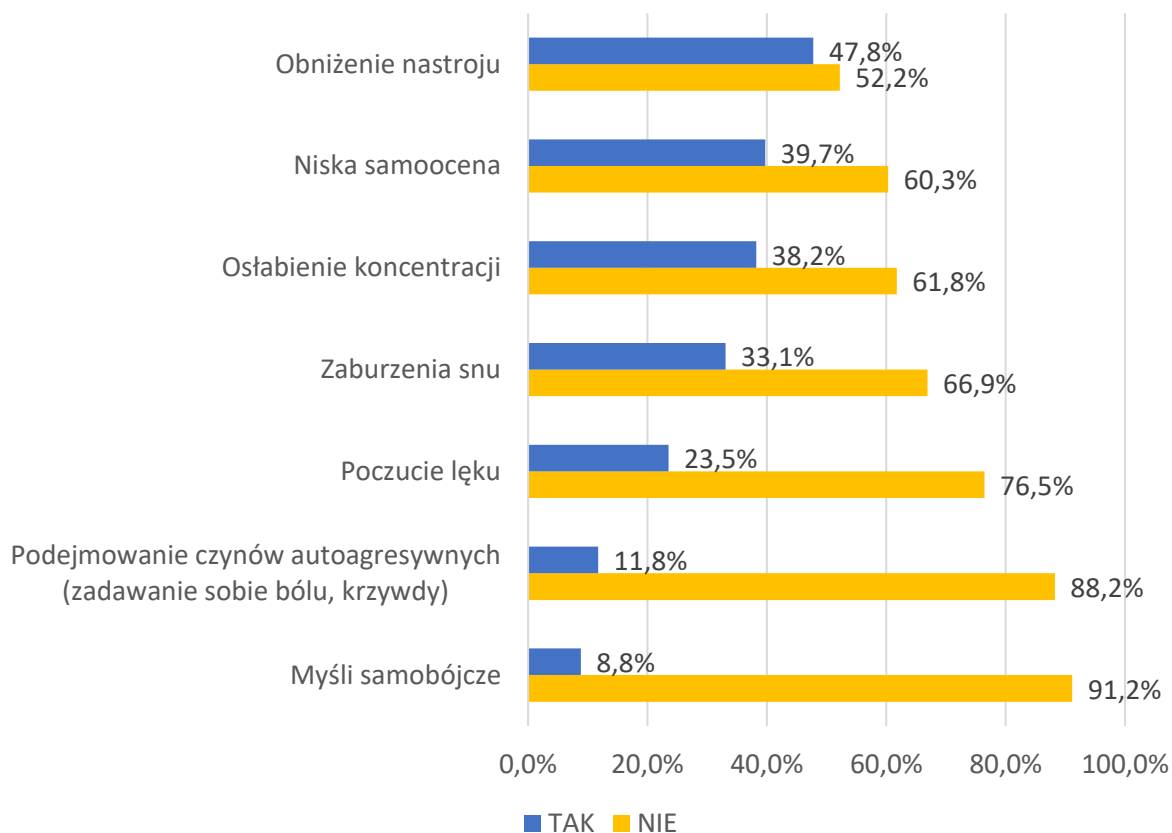

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Abramów, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 47,8% respondentów w tym okresie doznało obniżenia nastroju, 39,7% miało niską samoocenę, a 38,2% – osłabioną koncentrację. Ponadto 33,1% badanych doznawało zaburzeń snu, a 23,5% odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również czyny autoagresywne (11,8%) oraz myśli samobójcze (8,8%).

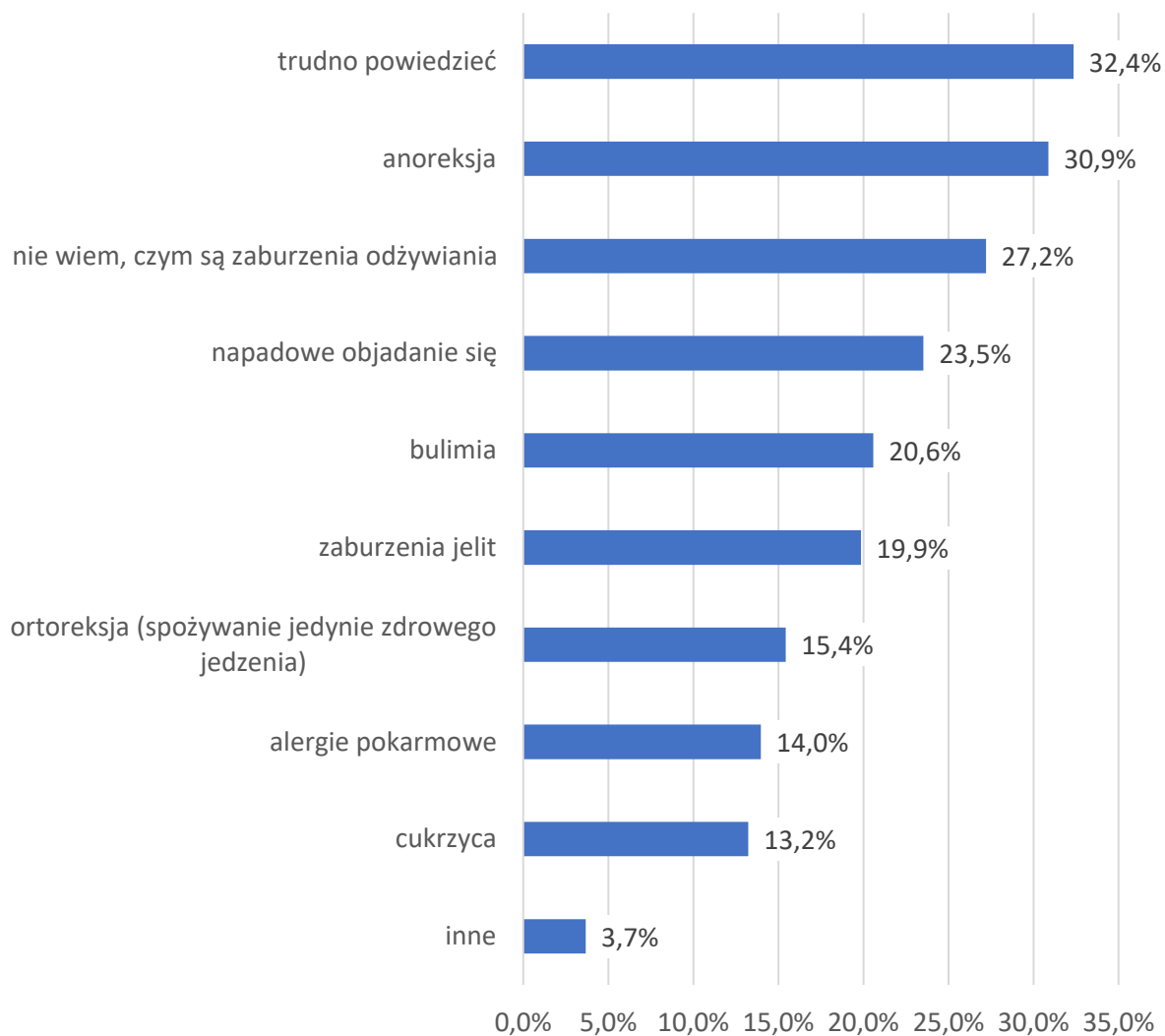
Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=136

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Abramów dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. 30,9% osób wskazało na anoreksję, 23,5% uczniów zaznaczyło napadowe objadanie się, 20,6% — bulimię, a w opinii 15,4% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 27,2% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a co trzeci ankietowany miał trudności w odpowiedzi na zadane pytanie (32,4%). Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na zaburzenia jelit (19,9%), alergie pokarmowe (14,0%) oraz cukrzycę (13,2%). 3,7% uczniów wskazało na inne aspekty, wymieniając m.in. *jedzenie słabego jedzenia i niesycącego jedzenia*.

Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=136

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna gminy Abramów

W oparciu o dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

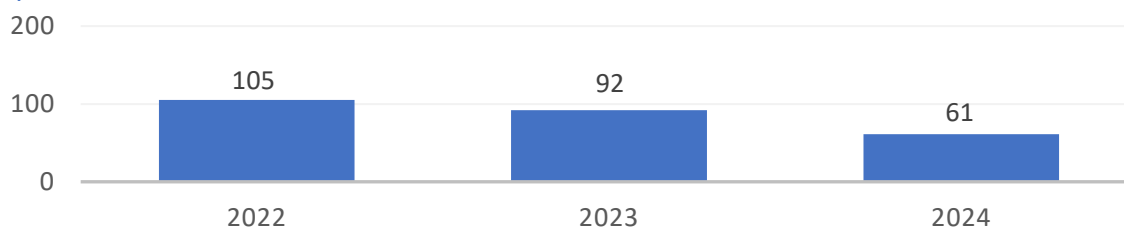
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym. Rolę asystenta rodziny pełni pracownik socjalny. W omawianym okresie żadna rodzina z terenu Gminy nie korzystała ze wsparcia asystenta rodziny¹⁶.

W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Abramów **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 105 rodzin, w roku 2023 – 92, z kolei w 2024 roku – 61 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 51. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

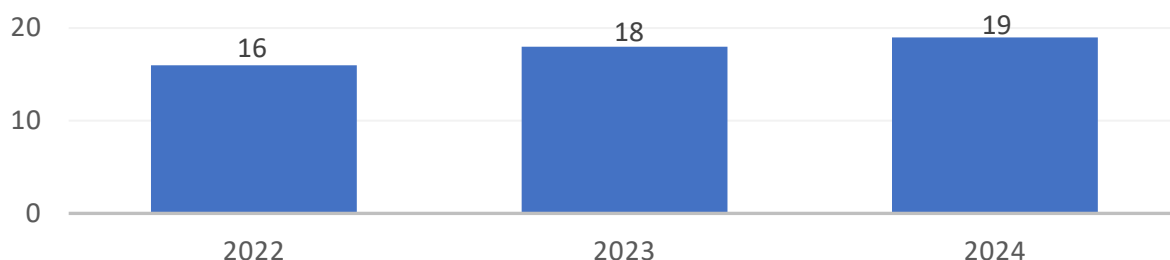
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

¹⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie wykazywała tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 16 osób, w 2023 roku – 18, z kolei w 2024 roku – 19.

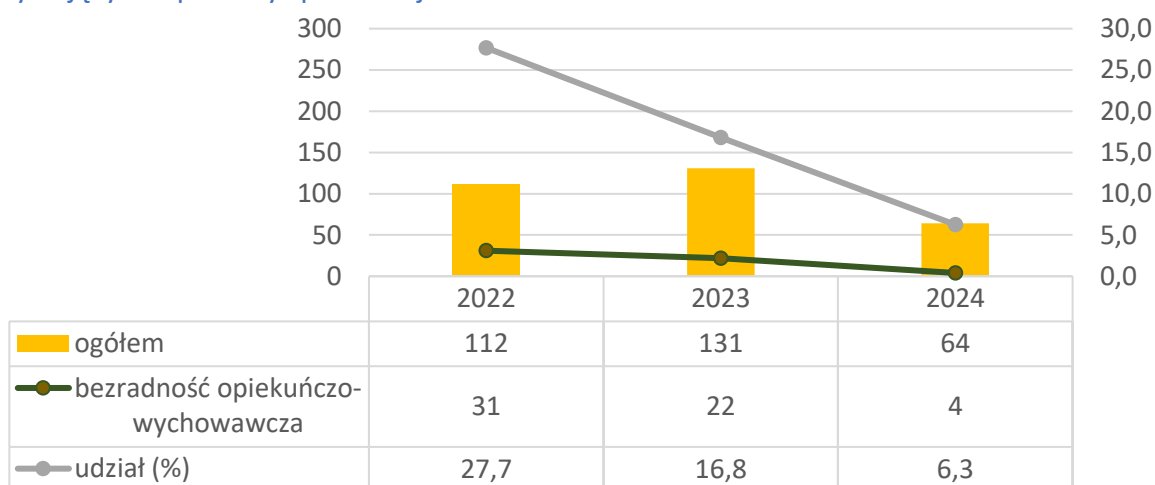
Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa znacznemu spadkowi z 31 w 2022 roku do 4 w 2024 roku. Podobne tendencje widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS: w 2022 było to 27,7%, w 2023 roku – 16,8%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 6,3%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku GOPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 6 989 zł, w 2023 roku – 7 736 zł, natomiast w 2024 roku było to 8 712 zł.

Tabela 28. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Abramów w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
kwota odpłatności (w złotych)	6 989	7 736	8 712

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2022 roku w gminie Abramów wydano 840 KDR (w tym 827 elektronicznych), w 2023 roku było to 931 kart (z czego wszystkie w formie elektronicznej), natomiast w 2024 roku – 958 kart¹⁷.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

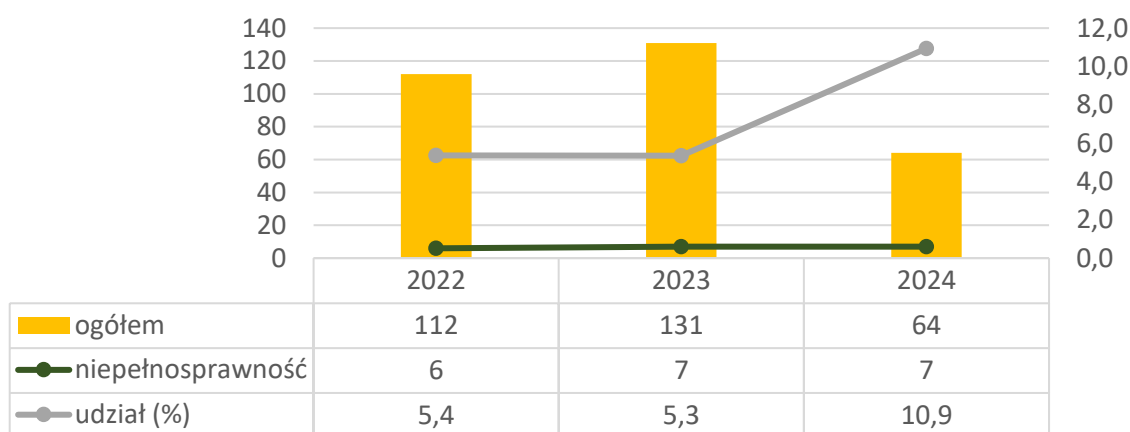
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

¹⁷ Raport o stanie gminy Abramów za 2022, 2023 i 2024 r.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Abramowie z powodu niepełnosprawności korzystało 7 rodzin, co stanowiło 10,9% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymywała się na względnie stałym poziomie: w roku bazowym było to 6 rodzin, natomiast w kolejnych dwóch latach – po 7. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, uległ on wzrostowi z 5,4% w roku bazowym do 10,9% w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wzrostowi ze 161 w roku bazowym do 196 w 2024 roku. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	161	185	196
kwota świadczeń (zł)	34 750,00	39 930,00	42 305,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota uległy wzrostowi. W 2022 roku przyznano 217 świadczeń na kwotę 46 837,00 zł, w 2023 roku – 223 na kwotę 48 132,00 zł, natomiast w 2024 roku – 227 na kwotę 48 996,00 zł.

Tabela 30. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	217	223	227
kwota świadczeń (zł)	46 837,00	48 132,00	48 996,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku przyznano 252 świadczenia dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 54 392,00 zł. Względem roku poprzedniego, liczba świadczeń spadła o 1, z kolei w porównaniu do roku bazowego wzrosła o 17. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	235	253	252
kwota świadczeń (zł)	50 722,00	54 608,00	54 392,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2022 roku wypłacono 69 świadczeń z powyższego tytułu, w 2023 roku – 49, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 29. Analogiczne tendencje widoczne są w przypadku kwoty omawianych świadczeń, która uległa spadkowi o 57,7%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 32. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	69	49	29
kwota świadczeń (zł)	42 511,00	29 800,00	17 980,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W omawianym okresie z tego typu wsparcia nie skorzystał żaden mieszkaniec gminy Abramów¹⁸.

Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W latach poddanych analizie żaden mieszkaniec gminy Abramów nie korzystał ze specjalistycznych usług opiekuńczych¹⁹.

¹⁸ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r.

¹⁹ Tamże

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

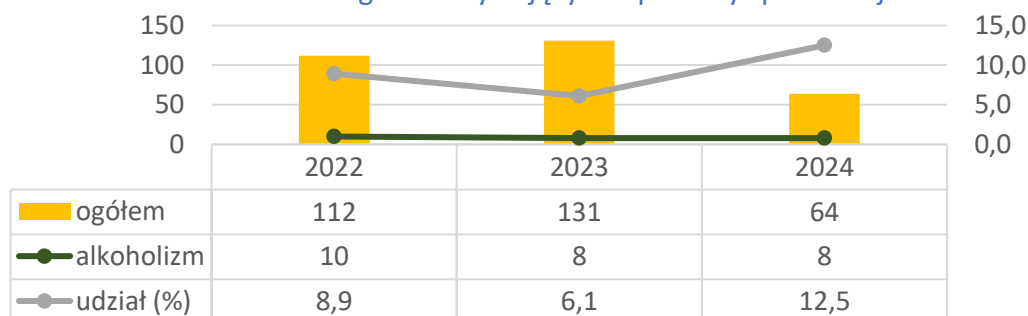
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²⁰.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 roku ze wsparcia GPS w Abramowie z powodu alkoholizmu korzystało 8 rodzin, co stanowiło 12,5% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu uległa niewielkiemu spadkowi: w 2022 roku było to 10 rodzin, natomiast w latach 2023-2024 ze wsparcia korzystało po 8 rodzin. Wahania widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GPS, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (12,5%). W omawianym okresie żadna rodzina z terenu gminy Abramów nie korzystała z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

²⁰ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 6 członków.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy ulegała niewielkim wahaniom: w 2022 roku były to 4 osoby, w kolejnym roku ich liczba wzrosła do 7 osób, z kolei w 2024 roku było to 6 mieszkańców Gminy. Podobne tendencje dostrzegalne są również w przypadku liczby przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych – w roku bazowym były to 2 osoby, w 2023 roku – 8, natomiast w 2024 roku przeprowadzono rozmowy z 5 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W omawianym okresie odnotowano również przypadki skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego: w 2022 roku tego typu działania podjęto wobec 4 mieszkańców Gminy, w 2023 roku było to 8 osób, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie ich liczba spadła do 5 osób. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 33. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	7	6
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	8	5
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	8	5

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Abramów funkcjonował Punkt Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Jego podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii, a także pomoc osobom uwięzonym w problem przemocy domowej. W 2024 roku udzielano wsparcia psychologiczno-terapeutycznego w wymiarze 144 godzin. W ramach prowadzonych działań udzielono łącznie 145 porad, a pomoc otrzymało 80 osób

borykających się z problemem uzależnienia od alkoholu, 48 dorosłych członków rodzin osób uzależnionych, natomiast 17 mieszkańców Gminy udzielono wsparcia w związku z problemami natury psychicznej.

W 2024 roku w PK udzielono porad 33 osobom z problemem alkoholowym oraz 12 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym. Na przestrzeni analizowanych lat największą grupę korzystającą z poradnictwa PK stanowiły osoby z problemem alkoholowym, których liczba w omawianym okresie ulegała znacznym wahaniom – od 93 w 2022 roku, przez 104 w 2023 roku, do 33 w 2024 roku. W przypadku dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym dostrzegalne są tendencje spadkowe: w roku bazowym porad udzielono 19 mieszkańcom Gminy, w 2023 roku było to 17 osób, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 12. W omawianym okresie w PK nie udzielano porad osobom doznającym i stosującym przemoc domową, z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin.

Tabela 34. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024

lp.	wyszczególnienie	2022	2023	2024
1.	osoby z problemem alkoholowym	93	104	33
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	19	17	12
3.	osoby doznające przemocy domowej	0	0	0
4.	osoby stosujące przemoc domową	0	0	0
5.	osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
6.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W omawianym okresie w gminie Abramów nie realizowano programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN.

Na przestrzeni analizowanych lat nie prowadzono również innych programów profilaktycznych, finansowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do dzieci i młodzieży.

W danym przedziale czasowym realizowano natomiast działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2024 roku w festynach i innych imprezach plenerowych uczestniczyło 400 osób, a w imprezach sportowych – 150.

Jednorazowe prelekcje, pogadanki realizowano jedynie w 2023 roku, a udział w nich wzięło 157 osób. W tym samym roku w konkursach (plastycznych, literackich, muzycznych itp.) uczestniczyło 18 osób. Na przestrzeni analizowanych lat największą popularnością cechowały się festyny i inne imprezy plenerowe, w których w 2022 roku udział wzięło 320 osób, w 2023 roku – 450, natomiast w 2024 roku – 400 osób. Dodatkowo w roku bazowym 85 osób uczestniczyło w imprezach sportowych, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie udział w nich wzięło 150 osób.

Tabela 35. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Abramów w latach 2022-2024

forma działań	2022	2023	2024
jednorazowe prelekcje, pogadanki	0	157	0
spektakle	0	0	0
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	320	450	400
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	85	0	150
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	0	18	0

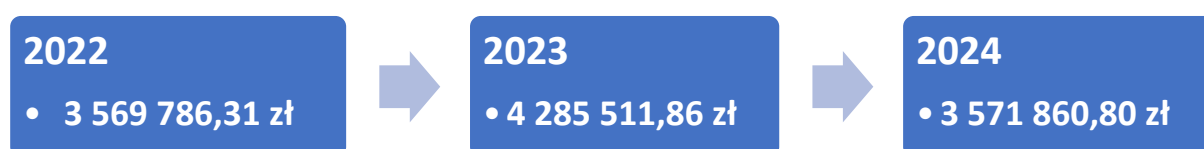
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Istotnym elementem działań profilaktycznych były również pozalekcyjne zajęcia sportowe, organizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w których w 2022 roku udział wzięło 201 osób, w 2023 roku – 174, a w ostatnim roku poddanym analizie w tego typu działaniach uczestniczyło 227 osób²¹.

²¹Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Abramów. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 3 571 860,80 zł, w tym 2 046 761,97 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 225 387,12 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 1 299 711,71 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do 2022 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 0,1%, natomiast względem roku poprzedniego zmalała o 16,7%.

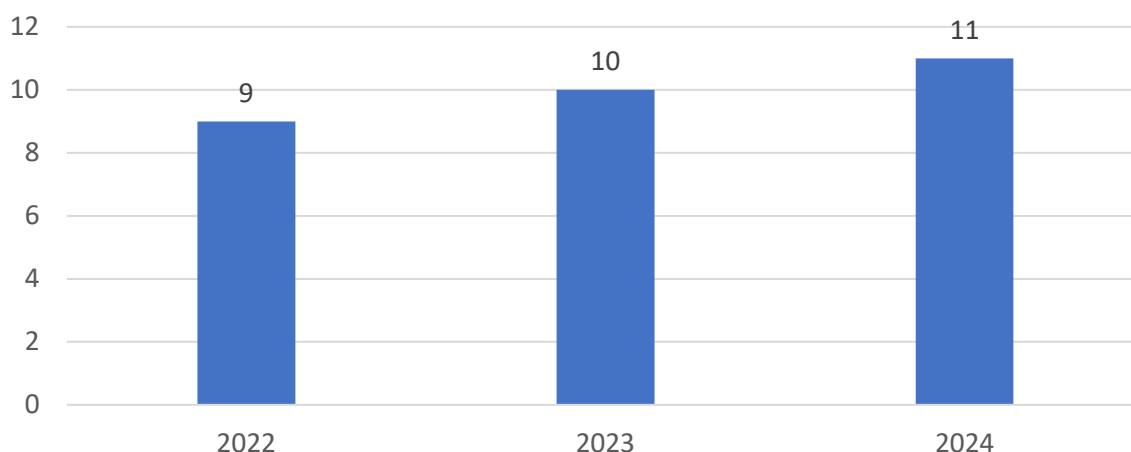
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Abramów w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych uległa stopniowemu wzrostowi z 9 w 2022 roku do 11 w 2024 roku. W każdym analizowanym roku na terenie Gminy działalność prowadziły jedynie punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy).

Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024

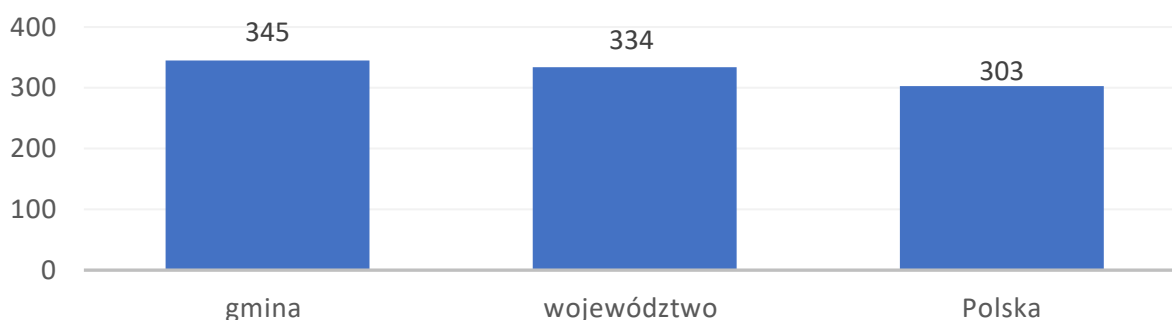

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Abramów, w porównaniu do województwa wielkopolskiego oraz do całej Polski²². Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt przyjmuje wyższą wartość niż średnia określona dla województwa lubelskiego (334) oraz całego kraju (303), co świadczy o mniejszej dostępności do miejsc sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Abramów, województwie lubelskim i całej Polsce w 2023 roku

Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2023 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku. Zestawienia statystyczne.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

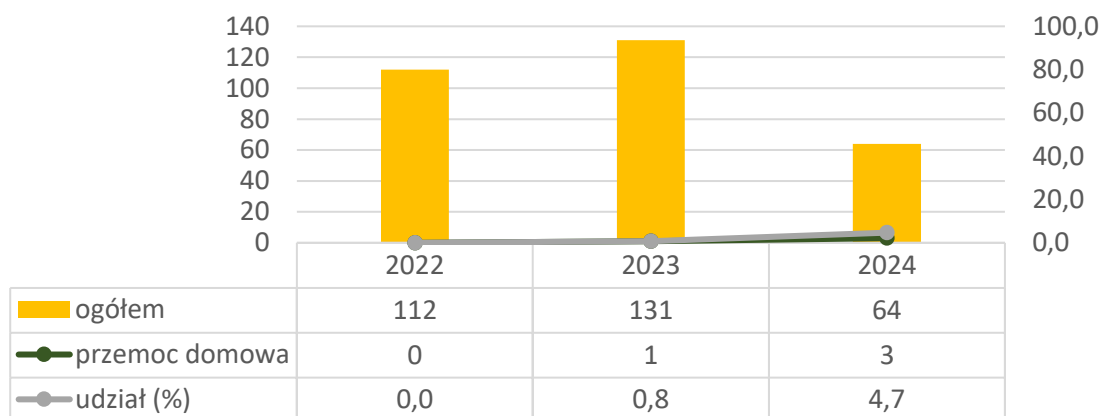
Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W 2022 roku żadna rodzina z terenu gminy Abramów nie korzystała z pomocy GOPS z powodu przemocy domowej, w 2023 roku była to 1 rodzina, natomiast w kolejnym roku liczba ta wzrosła do 3 rodzin. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących

²² Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2023 rok.

beneficjentami GOPS wykazywał tendencje wzrostowe. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Abramów zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W 2022 roku odbyły się 4 spotkania ZI, w 2023 roku – 5, z kolei w 2024 roku – 6. Tendencje wzrostowe widoczne są w zakresie liczby spotkań grup diagnostyczno-pomocowych: w 2022 roku było to 30 grup, w 2023 roku – 37, a w 2024 roku – 62.

Tabela 36. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	6
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	30	37	62

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Abramowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można dwukrotny wzrost liczby rodzin objętych procedurą NK z 7 w roku bazowym do 14 w 2024 roku. Tendencje wzrostowe widoczne są również w zakresie liczby kontynuowanych procedur. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 37. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin objętych procedurą NK	7	10	14
liczba kontynuowanych procedur NK	1	3	7

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Abramowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku zakończono łącznie 9 procedur NK, w tym 8 na skutek ustania przemocy domowej, a 1 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować wahania w zakresie zakończonych procedur, a najwięcej odnotowano ich w 2024 roku. Należy podkreślić, że w każdym analizowanym roku głównym powodem zakończenia procedur NK było ustanie przemocy domowej. Szczegółowe informacje znajdują się w następnej tabeli.

Tabela 38. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	4	3	9
na skutek ustania przemocy domowej	4	3	8
z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	0	0	1

Źródło: Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Abramowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok

Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe prowadzą aktywne działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Zarówno w 2022 roku, jak i w 2024 roku z poradnictwa specjalistycznego i konsultacji indywidualnych psychologa szkolnego skorzystało 4 dzieci, z kolei w 2023 roku było to 5 dzieci. Ponadto pracownicy GOPS oraz dzielnicowy na bieżąco monitorowali działania w rodzinach dotkniętych problemem przemocy. W roku bazowym odnotowano 52 rozmowy telefoniczne oraz wizyty w środowisku domowym, rok później liczba ta wzrosła do 93, natomiast w 2024 roku odnotowano 143 takich działań. Powyższe dane świadczą o zwiększonym zaangażowaniu służb w reagowanie na potrzeby rodzin doświadczających przemocy domowej, jak również o większej gotowości do zgłaszania problemu i korzystania z dostępnego wsparcia²³.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

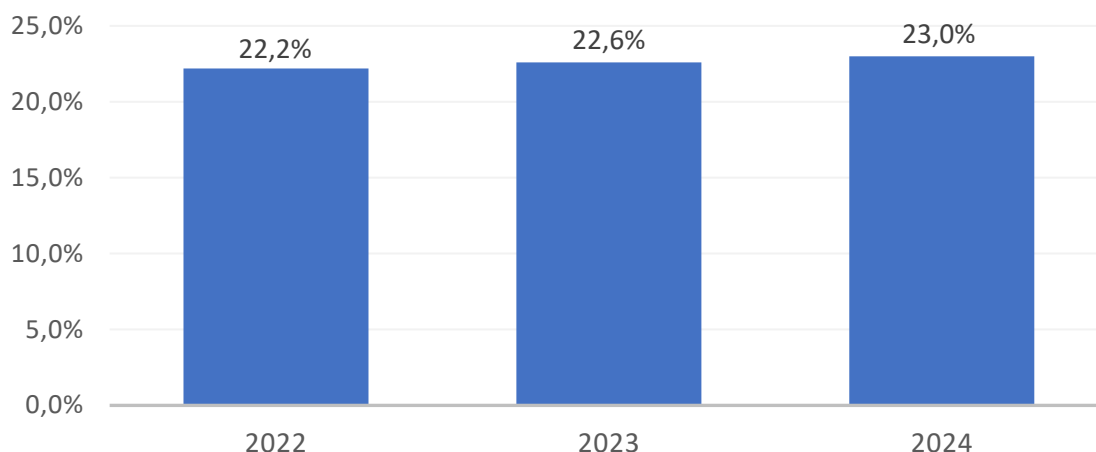
Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

²³ Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Abramowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Abramów wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 22,2%, w 2023 roku – 22,6%, z kolei w 2024 roku – 23,0%.

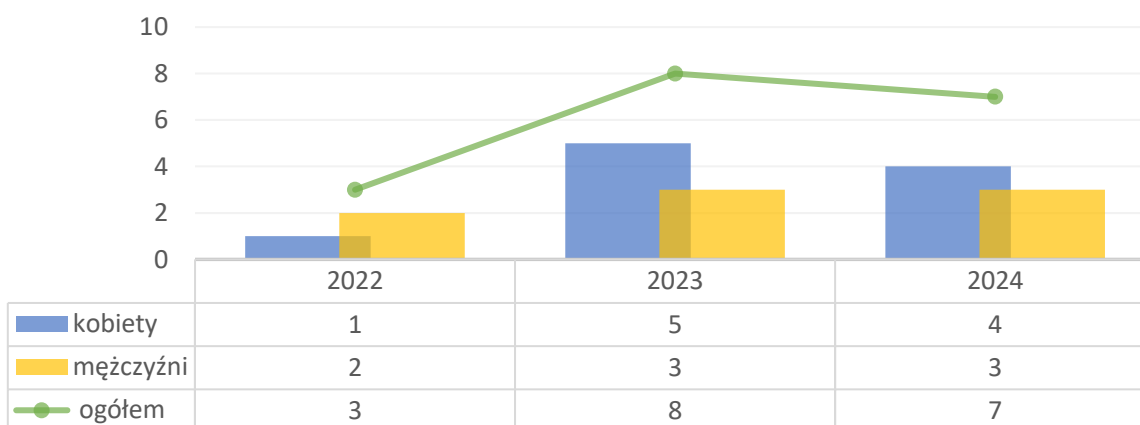
Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 7 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 4 stanowiły kobiety, a 3 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie, a różnice między liczbą kobiet a mężczyzn były nieznaczne. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat żaden mieszkaniec Gminy nie korzystał z tej formy pomocy²⁴.

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, utrzymywała się na zbliżonym poziomie: w roku bazowym były to 2 osoby, z kolei zarówno w 2023 roku, jak i w 2024 roku – 3 mieszkańców Gminy. Znaczne wahania widoczne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty – najniższą wartość odnotowano w 2023 roku (62 960 zł), natomiast najniższą w roku kolejnym (128 029 zł). Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 39. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	2	3	3
kwota świadczeń (w zł)	74 235	62 960	128 029

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Kluczową rolę w aktywizacji społecznej i integracji osób starszych odgrywa **Klub Seniora w Dębinach**. Oferuje on szeroką gamę działań sprzyjających integracji społecznej, aktywizacji i poprawie jakości życia osób starszych poprzez m.in. zajęcia rekreacyjne i integracyjne, zwiększanie aktywności społecznej i kulturalnej osób starszych, działania prozdrowotne i edukacyjne czy też zajęcia ruchowe wspierające sprawność fizyczną. Siedziba KS znajduje się w świetlicy wiejskiej w Dębinach. Istotnym działaniem podjętym w 2024 roku było zorganizowanie pogadanki pn. „Bezpieczny Senior”, która miała na celu zwiększenie

²⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

świadomości uczestników na temat istniejących zagrożeń, a także przekazanie im praktycznych informacji na temat działań, które pozwolą im zachować bezpieczeństwo w codziennym życiu²⁵.

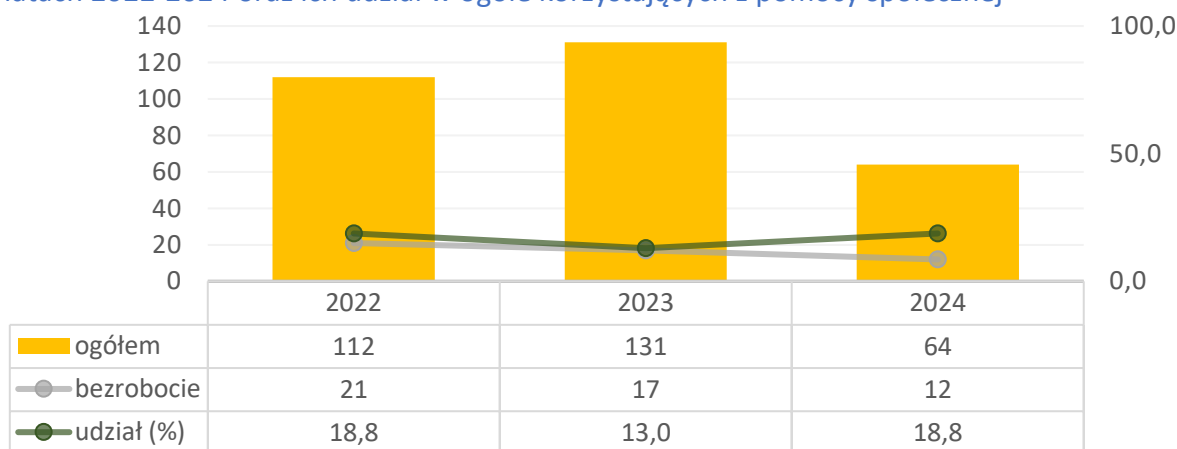
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 21 rodzin korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 17, z kolei w 2024 roku było to 12 rodzin. Wahania widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – zarówno w 2022 roku, jak i w 2024 roku było to 18,8%, z kolei w 2023 roku odnotowano najniższą wartość, wynoszącą 13,0%.

Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

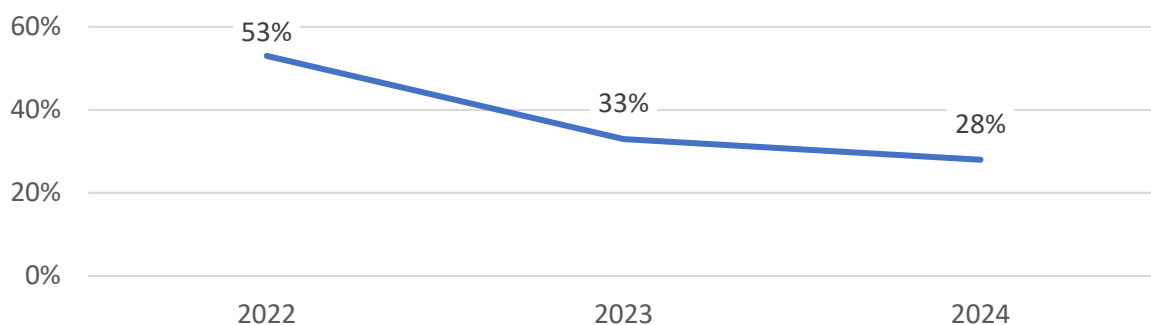

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

²⁵ Raport o stanie gminy Abramów za 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalny jest systematyczny spadek wartości: w 2022 roku było to 53%, w 2023 roku – 33%, z kolei w 2024 roku – 28%.

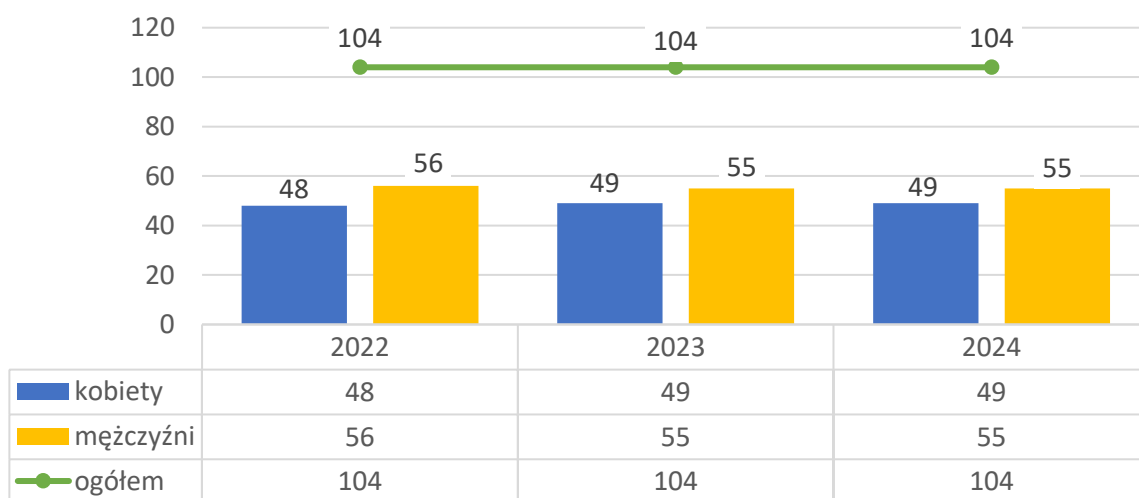
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubartowie zarejestrowanych było łącznie 104 mieszkańców gminy Abramów, z czego 49 stanowiły kobiety, a 55 – mężczyźni. W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP utrzymywała się na stałym poziomie, a pod względem płci dostrzegalne są niewielkie dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy mężczyzn było więcej niż kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 63. Mieszkańcy gminy Abramów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy wykazywał wahania, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (26,9%). Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy do 30 roku życia: w roku bazowym było to 32,7%, w 2023 roku 41,3%, a w 2024 roku – 35,6%. Tendencje spadkowe widoczne są natomiast w przypadku osób powyżej 50 roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP zmniejszył się o 7,6 pp. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 40. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Abramów w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	22	21,2	28	26,9	26	25,0
do 30 roku życia	34	32,7	43	41,3	37	35,6
powyżej 50 roku życia	30	28,8	24	23,1	22	21,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Abramów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu lubartowskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych z 78 w 2022 roku do 57 w 2024 roku. Podobne tendencje widoczne są w przypadku udziału osób długotrwale

bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, a spadek wynosi 20,2 pp. W przypadku powiatu lubartowskiego również dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych z 2 351 w roku bazowym do 2 025 w ostatnim roku poddanym analizie, jednakże ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP ulegał wahaniom. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 41. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Abramów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lubartowskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	78	70	57
	udział (%)	75,0	67,3	54,8
Powiat	liczba osób	2 351	2 114	2 025
	udział (%)	66,4	62,1	62,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Abramów prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Lubartowie w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

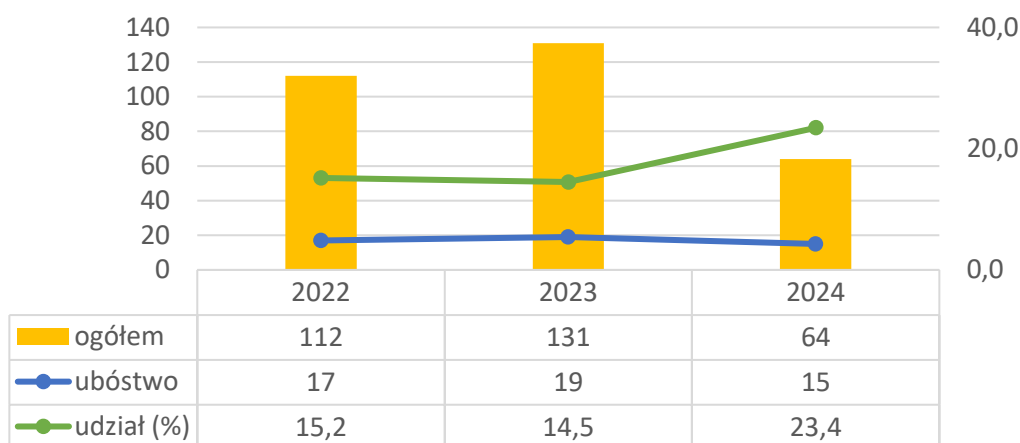
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyczy poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2024 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia GOPS z powodu ubóstwa w przypadku 15 spośród 64 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 23,4% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami Ośrodka z powodu ubóstwa ulegała wahaniom, a największą wartość odnotowano w 2023 roku (19 rodzin). W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej również dostrzegalne są wahania, jednak odsetek ten był najwyższy w ostatnim roku objętym analizą i wyniósł 23,4%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie: w latach 2022-2023 z tego typu wsparcia korzystała 1 osoba, z kolei w 2024 roku było to 2 mieszkańców Gminy, a kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku uległa wzrostowi o 53,0%. W przypadku zasiłków okresowych, liczba osób korzystających z tego typu wsparcia wykazywała niewielkie różnice: w latach 2022-2023 roku pomocą tą objęto po 11 osób, z kolei w 2024 roku – 10 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę kwotę świadczeń, uległa ona wzrostowi z 16 000 zł w roku bazowym do 25 000 zł w 2024 roku. Zarówno w 2022 roku, jak i w 2024 roku, z zasiłków celowych korzystało po 30 osób, a w 2023 roku – 32 mieszkańców Gminy. Wahania dostrzegalne są również w przypadku kwoty środków przeznaczonych na ten cel: w roku bazowym było to 51 478 zł, w 2023 roku – 52 199 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie kwota ta spadła do 51 681 zł.

Tabela 42. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	1	7 190	1	8 628	2	11 000
zasiłek okresowy	11	16 000	11	18 000	10	25 000
zasiłek celowy	30	51 478	32	52 199	30	51 681

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne są wahania liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne: w 2022 roku było to 29 osób, w 2023 roku – 32, natomiast w 2024 roku – 30. W analizowanym okresie dostrzegalne są również wahania liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych, z czego wszystkie przeznaczone były dla dzieci (14 w 2022 roku, 11 w 2023 roku oraz 12 w 2024 roku).

Tabela 43. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	29	32	30
świadczenie niepieniężne:	14	11	12
w tym dzieci	14	11	12

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2022-2024 żadna rodzina z terenu gminy Abramów nie korzystała z tej formy pomocy²⁶.

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywało się również w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 oraz 2021-2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Gmina

²⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Abramów świadczy tą formę wsparcia we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem w Lubartowie. W 2022 roku z pomocy skorzystało 157 osób, w 2023 roku – 130 mieszkańców Gminy, natomiast w 2024 roku wydano 52 skierowania dla 121 osób²⁷.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W latach 2022-2024 z pomocy społecznej z powodu bezdomności nie korzystał żaden mieszkaniec Gminy²⁸.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²⁹. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2022-2024 z tego typu usług nie korzystał żaden mieszkaniec Gminy³⁰.

²⁷ Raport o stanie gminy Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok

²⁸ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

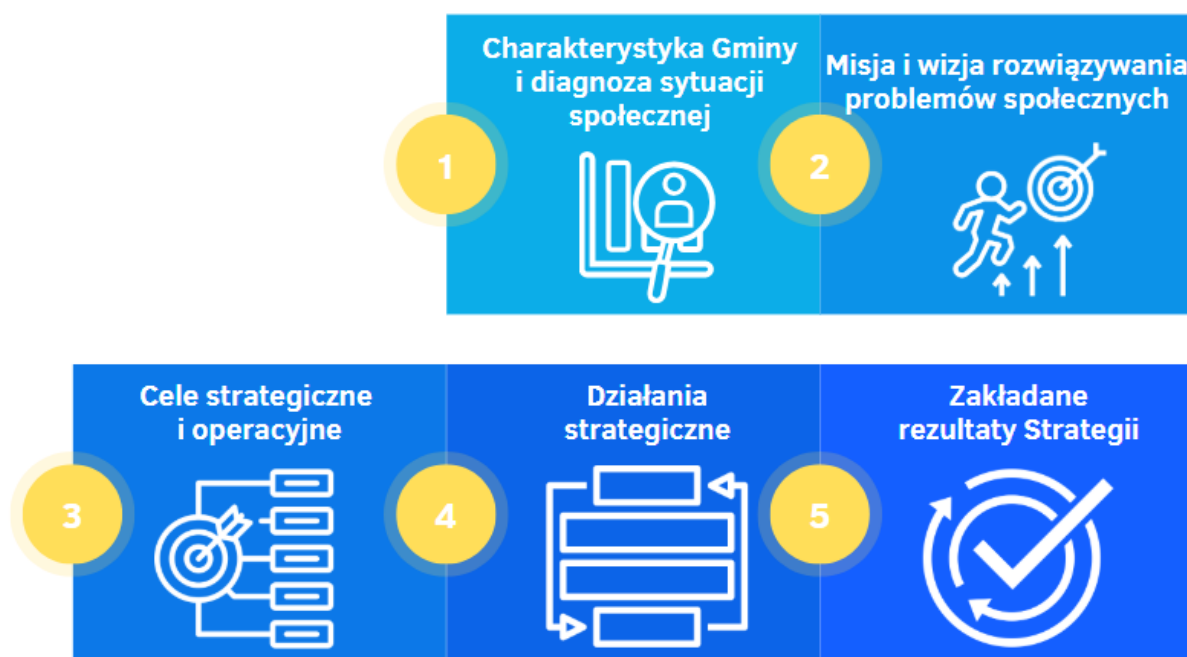
²⁹ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 03.06.2025]

³⁰ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Abramów została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

Wizja gminy Abramów

Gmina Abramów to miejsce otwarte na różnorodne potrzeby, gdzie każdy mieszkaniec — bez względu na wiek czy sytuację życiową — ma realne możliwości rozwoju oraz aktywnego udziału w życiu społeczności. Tworzymy zintegrowaną i wspierającą się wspólnotę, która efektywnie odpowiada na wyzwania społeczne, wykorzystując potencjał lokalnych zasobów, partnerstwo oraz wzajemną troskę.

Misja gminy Abramów

Misją gminy Abramów jest zapewnienie równego dostępu do usług społecznych oraz wsparcia dla wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób w trudnej sytuacji życiowej. Gmina dąży do kreowania warunków sprzyjających integracji społecznej, aktywizacji obywatelskiej oraz poprawie jakości życia poprzez efektywne wykorzystanie lokalnych zasobów i współpracę z partnerami działającymi na rzecz lokalnej społeczności.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1	Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.
2	Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywizacji i włączeniu społecznemu osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
3	Ograniczanie problemów związanych z uzależnieniami poprzez rozwijanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych.
4	Rozwijanie kompleksowego wsparcia dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej oraz wzmacnianie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.
5	Zwiększanie szans na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją poprzez wdrażanie zintegrowanych działań aktywizacyjnych.
6	Wdrażanie kompleksowych działań ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji, profilaktyki i wczesnej pomocy.

Cel strategiczny nr 1

Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie rodzinom i opiekunom narzędzi oraz zasobów niezbędnych do właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PPP, PCPR	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjowanie działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży możliwości edukacji oraz wszechstronnego rozwoju.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących Placówek Wsparcia Dziennego.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywizacji i włączeniu społecznemu osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 1: Stworzenie warunków do samodzielnego życia osób starszych oraz z niepełnosprawnościami poprzez dostęp do odpowiednich usług społecznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, UG, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036

Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, KS, NGO, UG	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy
--	---	---	------	--------------

Cel operacyjny 2: Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, GBP, KS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP, KS	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG, WTZ	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora w Dębinach.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UG, NGO, GOPS, KS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3**Ograniczanie problemów związanych z uzależnieniami poprzez rozwijanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych.**

Cel operacyjny 1: Ograniczenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagających się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontynuacja działalności PK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Wzmacnianie działań profilaktycznych oraz promujących zdrowy styl życia wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIŃ dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036

Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, PP, UG, NGO, GBP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, GBP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, PP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Rozwijanie kompleksowego wsparcia dla osób uwikłanych

w problem przemocy domowej oraz wzmacnianie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI, PK	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemoc domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz zwiększania świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
--	---	---	----------------------------------	--------------

Cel strategiczny nr 5

Zwiększanie szans na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją poprzez wdrażanie zintegrowanych działań aktywizacyjnych.

Cel operacyjny 1: Poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez efektywne wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie działań na rzecz ograniczenia problemu ubóstwa oraz wspieranie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036

Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Wdrażanie kompleksowych działań ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji, profilaktyki i wczesnej pomocy.

Cel operacyjny nr 1. Budowa skutecznego systemu wsparcia oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	UG, PK, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Abramów. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Abramów. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2036 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Abramowie.

Tabela 44. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	83 769	1 081 091	0	26 096	1 923 170	3 114 126
2025³¹	124 716	1 011 414	0	15 000	1 416 991	2 568 121
PROGNOZA						
2026	127 834	1 036 699	0	15 375	1 452 416	2 632 324
2027	131 030	1 062 617	0	15 759	1 488 726	2 698 132
2028	134 305	1 089 182	0	16 153	1 525 944	2 765 584
2029	137 663	1 116 412	0	16 557	1 564 093	2 834 725
2030	141 105	1 144 322	0	16 971	1 603 195	2 905 593
2031	144 632	1 172 930	0	17 395	1 643 275	2 978 232
2032	148 248	1 202 253	0	17 830	1 684 357	3 052 688
2033	151 954	1 232 310	0	18 276	1 726 466	3 129 006
2034	155 753	1 263 117	0	18 733	1 769 628	3 207 231
2035	159 647	1 294 695	0	19 201	1 813 868	3 287 411
2036	163 638	1 327 064	0	19 681	1 859 215	3 369 598

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych

³¹ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Abramów

w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 45. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Abramów o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036”.	IV kwartał 2025 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2036 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2036 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2037 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Abramowie.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Abramowie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Abramów do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja, prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 46. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	0	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	0	wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	6,3	spadek
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	1,13	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywizacji i włączeniu społecznemu osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych opieką wytnienią.	0	wzrost
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	3	spadek/stabilizacja
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	10,9	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	0	wzrost
Ograniczanie problemów związanych z uzależnieniami poprzez rozwijanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	5	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	345	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost

	Liczba PK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	1	stabilizacja
	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PK.	33	spadek
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PK.	0	stabilizacja
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	12,5	spadek
Rozwijanie kompleksowego wsparcia dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej oraz wzmacnianie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	4,7	spadek
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	9	spadek
	Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	14	spadek
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PK.	0	stabilizacja
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PK.	0	stabilizacja
Zwiększanie szans na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją poprzez wdrażanie zintegrowanych działań aktywizacyjnych.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	28	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	18,8	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	54,8	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	23,4	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	2	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	10	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	30	stabilizacja

Wdrażanie kompleksowych działań ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji, profilaktyki i wczesnej pomocy.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Abramów na lata 2026-2036 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Abramów i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę

zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Abramów, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Pikula N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku. Zestawienia statystyczne.
10. Raport o stanie gminy Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
12. Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Abramowie za 2022, 2023 i 2024 rok.
13. Sprawozdanie roczne z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Abramowie działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Abramów za 2022, 2023 i 2024 rok.
14. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
15. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
16. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
17. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
3. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 03.06.2025]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Abramów	17
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Abramów według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	30
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	31
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Abramów w latach 2022-2024	90
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	104

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Abramów w porównaniu do powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2022-2024	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Abramów w latach 2022-2024 (w procentach)	19
Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Abramów w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych)	23
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Abramów w latach 2022-2024	24
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Abramów w porównaniu do powiatu lubartowskiego w 2024 roku	27
Tabela 7. Liczba przestępstw w gminie Abramów w latach 2023-2024	28
Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	32
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024	34
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	37
Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024	37
Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	37

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=58	44
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=58	45
Tabela 15. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=58	45
Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10 .	51
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10	51
Tabela 18. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71	55
Tabela 19. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=26	56
Tabela 20. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=31	66
Tabela 21. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=11	68
Tabela 22. Jakie były to substancje? N=11	69
Tabela 23. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=23	71
Tabela 24. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=22	71
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=23	72
Tabela 26. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=23	73
Tabela 27. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=133	75
Tabela 28. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Abramów w pieczy zastępczej w latach 2022-2024	82
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024	83
Tabela 30. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024	84
Tabela 31. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024	84
Tabela 32. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024	85
Tabela 33. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	87
Tabela 34. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024	88
Tabela 35. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Abramów w latach 2022-2024	89
Tabela 36. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024	93

Tabela 37. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024	93
Tabela 38. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024.....	94
Tabela 39. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	96
Tabela 40. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Abramów w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024	99
Tabela 41. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Abramów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lubartowskiego na przestrzeni lat 2022-2024.....	100
Tabela 42. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	102
Tabela 43. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	102
Tabela 44. Ramy finansowe Strategii	124
Tabela 45. Harmonogram wdrażania Strategii.....	125
Tabela 46. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	128

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Abramów w latach 2022-2024	18
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubartowskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Abramów w latach 2022-2024	21
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Abramów, powiecie lubartowskim, województwie lubelskim oraz Polsce w latach 2022-2024.....	22
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Abramów, powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego	24
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Abramów, powiecie lubartowskim oraz województwie lubelskim w latach 2022-2024	26
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Abramów, powiecie lubartowskim i województwie lubelskim na przestrzeni lat 2022-2024	34
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Abramów w latach 2022-2024	36
Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024	36
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	38
Wykres 11. Płeć: N=75.....	40
Wykres 12. Wiek: N=75	41

Wykres 13. Wykształcenie: N=75	41
Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=75	43
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=75	44
Wykres 16. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=75	46
Wykres 17. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=75.....	46
Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=75	47
Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=75	48
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=75	49
Wykres 21. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=75	50
Wykres 22. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=75	50
Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=75	52
Wykres 24. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klapsy) jest metodą wychowawczą, która: N=75	53
Wykres 25. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=75	53
Wykres 26. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=75	54
Wykres 27. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=75	55
Wykres 28. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=75	57
Wykres 29. Jakiego trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=75	58
Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=75	59

Wykres 31. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=75	60
Wykres 32. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=75	61
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=75	61
Wykres 34. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=75	62
Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=75	63
Wykres 36. Płeć: N=136.....	64
Wykres 37. Wiek: N=136	65
Wykres 38. Klasa: N=136	65
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=136	66
Wykres 40. Ile razy zdarzyło Ci się: N=136	67
Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=136	68
Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=136	70
Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=136	70
Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=136	72
Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=136	73
Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=136	74
Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=136	75
Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=136	76
Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=136	77
Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=136	78

Wykres 51. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024.....	80
Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024	81
Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	81
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	83
Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	86
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024.....	90
Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Abramów, województwie lubelskim i całej Polsce w 2023 roku	91
Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	92
Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Abramów na przestrzeni lat 2022-2024.....	95
Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024	95
Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	97
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	98
Wykres 63. Mieszkańcy gminy Abramów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	98
Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	101